کۆماری عێراق
وەزارەتی رۆشنبیری و راگەیاندن
دەزگای رۆشنبیری و بلاوکردنەوەی کوردی

هەبوو .. نەبوو

چیرۆکێن فۆلکلۆری بۆ زارۆکا

بەرهەڤکرنا

عبدالرحمن نقشبندی

ئەم کتێبە

لە ئامادەکردنی پێگەی

(منتدى إقرأ الثقافي)ە

WWW.IQRA.AHLAMONTADA.COM

بۆ سەردانی پەیجی پێگە:

https://www.facebook.com/iqra.ahlamontada/

بۆ سەردانی پێگەکە:

http://iqra.ahlamontada.com

کۆماری عراق
وەزارەتی رۆشنبیریو راگەیاندن
دەزگای رۆشنبیریو بلاوکردنەوەی کوردی
(٦٣)

هەبو.. نەبو

ژ چیرۆکێن فولکلوری بو زاروکا
کومکرنو بەرهەڤکرنا
عبدالرحمن علی نقشبندی

١٩٨٠

بەراهی

● دژینو ژیارا مللەتێ کورددا ، چیرۆکو چیڤانوکێن فولکلوری بگەلە رەنگا هەنەو بگەلە ئاوایا دهێنە گوتنو گەلە باوەرێن ویداو درێکا ڤان چیرۆکادا جڤاتێن مللەتی یێن گەهشتین هەڤو خوشیو نەخوشیا ژیارا خو بو تێکودوو ڤەهاندیەو گوتیەو شەڤێن زڤستانا درێژ یێن پێ بۆراندین •

بێخش چیرۆکێن فولکلورێ کوردی وەکی هەی چیرۆکێن فولکلوری بهایەکێ گەلە مەزن هەبویەو هەیە دتێکبونا هزرو رامانا دهێنە ڤەهاندن • رەنگەك ژڤان چیرۆکێن بچویکان یێت کو ئەوژی گەلە رەنگنو بگەلە جۆرا دهێنە ڤەگێرانو چەند رامان ژێهەنە ، لبەراهیێ پەروەردەکرنە ـ تەربیە ـ و هویکرنو مژویلکرنێ نڤستنا بچویکی • لێ هندە جارا رامانەك ژڤان یێن دی دادپوشیتو زال دبیت لسەر یێن دی ، وەکی گاڤا بچویك دەیکا خو دوەستینیت ، ئان گاڤا دەیکێ دڤێت بچویکێ وێ بنڤیتو بەلا وی ژێڤە بیت ، ڤێجا دێ رابیت هندە چیرۆکێن بترس بو بێژیت کو بچو رەنگا دەست نادەن بو مابی ژێکرنا ویو وەنەبیت بچویك دبەر ڤان چیرۆکارا بنڤیت چنکو دبنە سویچا خاڤبونا لەشێ وی ،

بەلكی هەمی رهێن لەشێ وی ژترسادا دێ رەپبن‌و دێ دەست‌و پێن وی رەق‌بن‌و هێنـە قالب‌دان‌و ژقەستا دێ چاڤێن خو نقینیت‌و گـەلە جارا ژی هـەتا پشتی دنڤیت‌ژی دكـەتـە گری‌و دخریڤێن دچیت‌و ژترسادا جلفك ڤێ دكەڤن •

لێ چێدبیت بوڤێ چـەندێ ژی بێژین كو دەیك ئان جڤات ڤان چیرۆكێن بترس بو بچویكی ڤەدهوینن‌و دبێژن براماناهی‌كرنا وی بو وی بارێ بترس‌و سەهم‌و درێ یێ بچویك دناڤ‌دا دژیت •

● براستی ئـەم نكارین ڤان چیرۆكا ژێك ڤـەدەركەین كانێ كیژ چیرۆك بـو كیژ ژی دەسـت ددەت ، چنكـو ژیـێ بچویكی توخویبەكێ راست‌و رەوان نینـە هزرێن وی دگـەل تەمـەنێ وی دهێنـە گوهرین ژملەتـەكی بو ملەتـەكێ دی‌و ژدەڤـەرەكێ بو دەڤەرەكێ دی‌و چنكو هێشتا چو ـ دراسەتێن ـ زانستی لسەر بچویكێ كورد نەهاتینەكرن •

لێ برێنگەكێ گشتی‌ژ لدویف وان ڤەكولان‌و لدویف چونێن هاتینەكرن لسەر بچویكی‌و ڤیـان‌و حەزێكرنا وی ، ئـەم دكارین بێژین ئەو بچویكێ ژ(٣ـ٥)سالیێ یێ‌كو وەسا هزردكەت كو ئەو كەلكەلانكێ دكەتـە دناڤ پێن خوڕاو لـێ سـویار دبیت كـەرەكێ زڕاستانـەو دشێت باخڤیت‌و بخوت‌و ڤـەخوت ، حـەژوان چیرۆكا دكـەت ئەوێن واقع ـ دگەل ـ خەیالێ ـ تێكەل‌دبیت نەخاسمە وان چیرۆكا ئەوێن ژزار دەڤێ حەیوانا دهێنە ڤەگێڕان ئان بسەر حەیوانا

دهێنــه گوتن‌و پێتفی‌یــه ئــه‌ف چیرۆکه دکورت‌و بساناهی بــن •
دیسا بچویك دژیێ (٦ـ٨) سالییێ‌و ژفی چارچوفه‌ی ده‌ردکه‌فیت‌و
ئێدی ژدل دفێت لکه‌ره‌کی سویاو بیت‌و بێهنا وی بکه‌لکه‌لانکی ناهێت
لدویف خو بخرینیت‌و سرتا بچویکی لفی ژی بو هندێ دچیت کو
هه‌می تشته‌کی ژده‌ورو‌پشتێن خو بزانیت ، لــه‌وازێ گه‌لــه پر بێژ
دبیت‌و حــه‌ز وان چیرۆکا دکــه‌ت یێن ترس‌و زیره‌کی‌و عه‌گیدی
تێدا هــه‌بن نــه‌خاسمه چیرۆکێن نێچیرو نێچیرفاناو یێدفی‌یه ئــه‌ف
چیرو کــه بدویماهیکــه‌کا خوش‌و کــه‌نی بهێن‌و ـ مفاجئه ـ تێدا
هه‌بن •

لێ بچویك دتمه‌نێ (٨ـ١٢) سالییێ‌دا دکه‌فیته خیره‌کا دی‌و
حه‌ز هندێ دکــه‌ت وه‌کی مــه‌زنه‌کی دگه‌ل باخفی‌و هزرێن وی
به‌ره‌و ـ واقع ـ دچن‌و گلیزانکێن وی بو ـ مغامه‌را ـ فه‌دبن‌و حه‌ز
وان چیرۆکا دکــه‌ت یێن ئــه‌ف تشته تێدا هه‌بن ، نه‌خاسمه وان
چیرۆکــا ئـــه‌وێن باشــی‌و دلســوزی‌و ـ ره‌حم ـ تێــدا هــه‌ی •
بێ‌خش ئه‌ف فه‌برینه بفی ره‌نگی بدروستی ده‌ست ناده‌ت بو بچویکێ
کورد ژبه‌ر وان سویچا ئه‌وێن مه گوتین‌و له‌وازی ئــه‌م نه‌شێین فێ
چه‌ندی بسه‌پینین •

● ـ ئه‌و چیرۆکێن فولکلوری ئه‌وێن بو بچویکێ کورد دهێنــه
گوتن دوو ره‌نگن :

أ ـ ئەو چێرۆکێن کورتو بساناهیو سادەو ڤەگێران گەلە تێدا هەبیتو بسەر وان هەیوانا دهێنە گوتن کو هەبنو لبەرچاڤ بنو بدویماهیکەکا خوش ب کەنی بهێنو چێرۆکێن مە ڤێجارێ پتر ژڤی رەنگی نە • لێ دڤێ ژبیر نەکەین کو ئەڤ سادەیەو بساناهی یە دڤێ وێ نەگەهینیت ئەڤ چێروکە دپاشکەفتیبن چ ژلایێ زمانیڤە بیت ئان ژلایێ دارێژتنێ ڤەهاندنا هونەریو جوانیا تورەی • چونکو مەژیێ بچویکی هندی بێژی یێ سرتو هایو ئاگەهدارەو گاڤا زانی مروف بکوتەکیو خورتی یێ چێرۆکێ بساناهی دکەت دێ وەسا هزرکەت کو ئەڤە کێماتیەکە بو ویو تێدی گوهێ خو نادەتێ •

ب ـ ئەو چێرۆکێن ئالوزو درێژو بترسو دڕاتی تێدا هەبیت • یێن کو بسەر هندە حەیواناڤە دهێنە ڤەگێڕان کو نینو بەرچاڤ نینن وەکی سیمەرخا ، سەرکرێنکا ، پیرهەڤیا ••• هند • ئەڤ چێرۆکە هەرچەندە بو بچویکا دهێنە گوتن لێ دبنەڕەتدا نەیێن وانن • چونکو ڤان چێروکا هزرو باوەرێن میثولوجی یێن تێدا کو ژبچویکینیا مروڤایەتیێ هاتینە (طفولة المجتمع البشري) لەوازی داڕێتنا وان وەکی چێرۆکێن بچویکانو لدویف هزرا وانو ژبەرکو مروڤێ نهو باوەر ژوان بیرا ناکەتو هزرو مەژیێ وی بلندترە ژوان باوەریا تێدی یێن بوینە چێرۆکێن بچویکا •

● ـ دڤێ کتێبێدا هندی ژمە هاتی ، مە ئەو چێرۆک یێن نفیسین یێن کو دبنەڕەتدا بو بچویکی هاتینە ڤەهاندنو راەانا مە ژڤێ کومکرنێ

ئـەوە کو وەکی ـ نصوص ـ یێن فولکلوری بەرزە نەبن ، ژبـەر
مندێ ژی مە وەسا نفیسینە هەچکو مە گو اع بووین لەوا پەیڤێن بیانی
ئەو مەژنك خو نفیسیەو فولکلور نینەو هەر نفیسینەك دناڤبەرا ڤان ـ ـ
گەلە تێدا دمشەنەو ڤەجوین تشتەکێ سەرەکی یە تێداو هەر ئەڤەیـە
ژی دبیتە سویچا هوی بونو نفستنا بچویکی • دیسا رامانا مە ژڤـان
چیڕوکا ئەوە کو ببنە بنەڕەتەك بو تورێ بچویکێن کورد یێ داهاتی •
پاێدڤی گوتنێ ئەوەو خوێندەڤانێن هێژا بزانن کو هەر نفیســـینەکا
دناڤبەرا ڤان « » خەلەکادا هاتبیت ئەو نفیسین بئاوازەکێ تایبەتی
دهێتە خویندنو دبیتـە هـاریکارەك بو خاڤبونا لەشـێ بچویکیو
نفستنا ویو هەر نفیسینەك دناڤبەرا ڤان ( ) خەلەکادا هاتبیت
خیچادا هاتبیت ئەو دەنگێن سروشتی نەو هەمی چیڕوك بڤی رەنگـی
دەست پێ دکەن (هەبو ••• نەبو کەس ژخودێ مەزنتر نەبو کەس
ژبەنیا درەویتر نەبو ، هەبو ••••) دیسا هەمی چیڕوك بڤێ گوتنێ
بدویماهی دهێن (ئەز ژی هاتمە ڤە چ نەدا من و رەحمەت لدایو
بابێت گوهدارا) :

● ـ (ئەڤ چیڕوکە لگوندێ بامەڕنێ بوبچویکا دهێنە گوتنو من
ززار دەڤێ دەیکا خو نفیسینە)[1] • هیڤیدارم ئەز شیابم رامانا مـن
ڤیای بجه بینمو سوپاس بو هەمی وان کەسا ئەوێن هاریکاریا من کری

بو دەرێخستنا ڤان چیرۆکا بڤی رەنگی نەخاسمە بۆویٚ رێبەریێ ئەوا بابێ من نیشا من دای‌و هەکە کێماتیەك ژی تێدا هەبیت ژبەر کو ئەڤە ئێکەم بزاڤە لدەڤەرا مە دهێتەکرن بو کومکرنا چیرۆکێن فولکلوری نەخاسمە یێن بچویکا ، هیڤیدارم بهێتە راستکرن‌و خویندەڤان ل‌من ببورن‌و هەر بژین •

– عبد –

سلێمانیێ – ١٩٧٩/٣/٧

---

(١) هاڤینا سالا (١٩٧٧)یێ ئەڤ چیرۆکە هەمی ززاردەڤێ دەیکا خو من نڤیسینە کو تەمەنێ وێ (٤٠–٤٥) سالایە •

ئەڤینیا بەقی

● هەبو ... نەبو ...

مێرکەکی حەژ بەقەکێ دکر ، هەرو دا چیتە سەر کانیا گوندی‌و گازی بەقێ کەت‌و بێژیتێ :

- بەقێ ... بەقێ ... بەقلیسێ
وەرەدەرێ ژ کون لیسێ
دا ڕامویسم ئەنیسێ .

بەق دا ژ ئاڤێ هێتەدەرڤەو دا هێتە نك مێرکی‌و دا دگەلێك کەڤنە یاریا .

ڕۆژەکێ ژنا مێرکی گوتی :

ئەڤرو ئەز دێ ددویف مێرێ خوڕا چم ، کانێ ئەز بوچی هندە دچیتە سەر کانیا گوندی ؟

ڕۆژا پاشتر وەکی هەمی ڕۆژا مێرکی فەستا کانیا گوندی کر ژنا وی ددویفڕا چو ، دیت مێرێ وێ گەهشـــتە هنداف کانیێ‌و

گازی بەقێ کرو بەق ل‌دویڤ گازیا وی ژ ئاڤێ هاتەدەرڤەو کەڤتـە باریا ، هەر ژنك لسەر پێ خو زڤڕیڤەو برێڤە یا بو خو دبێژیت :

تو ڕاوەستە بەقێ ، مـەرگێ تە سـێ جـارا دێ سـوبەهی دەرمانێ تـە دەمە تە .

مێرێ وێ زڤڕیڤە مال‌و ژنێ بخو نە ئینا دەرێ .

ڕۆژا پاشترا ژنکێ بەری مێرێ خو قەستا کانیێ کرو گـازی بەقێ کرو گوتێ :

« بەقێ ... بەقێ ... بەقلیسێ
وەرەدەرێ ژ کون لیسێ
دا ڕامویسم ئەنیسێ »

گاڤا بەقێ گولێبوی ، ژ کونێ دەرکەفت‌و قەستا دێمی کر ، بەق گەهشتە سەر لێڤا کانیێ ژنا مێرکی نەکرە نەمەردی شویژنەك لسەرێ دفنا وێ دا دفنا بەقێ گەلەك ئێشاو زوی خو هاڤێتەڤە د کانیێ‌داو چـو د کونا خوڤە ژنك‌ژی لشوین‌پێ خو زڤڕی ڤە مال .

گاڤەکێ مێرك گەهشتە سـەر لێڤـا کانیێ‌و گازی بـەقێ کرو گـوتێ :

« بەقێ ... بەقێ ... بەقلیسێ
وەرەدەرێ ژ کون لیسێ
داڕا مویسم ئەنیسێ »

بێهنەکێ مێرکی خو گرت ، بەق دەرنەکەفت . ئینا گاڤەکێ

د كونىٓدا جابا وى داو گوتىٓ :

« نه ئەز دهێم‌و نه هنده
ژنا ته حنێربەنده
شويژنەك ل دفنا من دايه
حوين ڕشته بشەنيا زەرده »

گاڤا مێركى ئەڤه گوهێبوى زڤرىڤه مال‌و گوته ژنا خو :

ته بوچى بەق ئێشانديه ؟

ما تو ژ خودىٓ ناترسى ئەوژى روحة ؟

(دڤێت مروڤ دلىٓ خو بهەمى حەيوانا بسوزيت‌و نەئێشينيت .)*

ئــەزژي هــاتمــەڤەو ج نــەدا من‌و ، ڕەحمــەت لداى‌وبابێت گوهدارو (خويندەڤانا) .

* ئەڤ دوپماهى‌يه بە ژنك خو نڤيسى‌يەو راستى‌يا وىٓ هەچكو ڤەدگيڕن ياهوسانه : پشتى مێركى زانى ژنا وى چ بسەرىٓ بەقىٓ ئينايه چو مال‌و ژنا خو بەردا .

کێزا تەڕەجان

هـەبو ... نـەبو ...

کێزەك هەبو ، خو د سۆری ڤـەدا خو د شـینی ڤەدا پەڕەکێ پێڤـازێ بسـەرێ خو دادا ؛ ڤێلیجکەکا کـەزانا کرە پێت خوو چو سەرێ دوڕیانەکێ لهیڤیا تێکی ڕونیشت دا شوی‌پێ‌بکەت .

هەیامەکی ما بەرێ‌خو ددەتێ شڤانەك یـێ ژ دویرڤـە دهێت .

وەکی شڤان نێزیك‌بوی گوتە کێزێ :

کێزێ ئەڤە دێ چ کەی ؟

کێزێ گوتێ ،

« وەی کێزو مێز

لبەردەرێ خانیێ بابێ تە بونە ڕێز

ما نافێ من کێزە ؟

نافێ من ستی‌یە

ب شمکا ڕەق‌ڕەقیە

ب چارا بندەقیە

ب خێرو شاهی تو ژکیفە تێیو دی کیفە چییە ؟ »

ئینا شڤانیژی گوتێ :

« ستێێ !

ب شمکا ڕەقڕەقییێ

ب چارا بندەقییێ

ب خێرو شاهی تو ژ کیفە تێیو کیفە دێ چیێ ؟ »

ژنویکا کێژێ لێڤەگێڕاو گوتێ :

ئەز دێ چم شویکەم .

شڤانی گوتێ :

تو شوی بمن ناکەی ؟

کێژێ گوتێ :

نە ئەز شوی بتە ناکەم تو شڤانی هەرگاڤ گوپالێ ددەستێ تەدا ، ڕۆژەکێ دێ منێ بێ قوتیو دێ مرم .

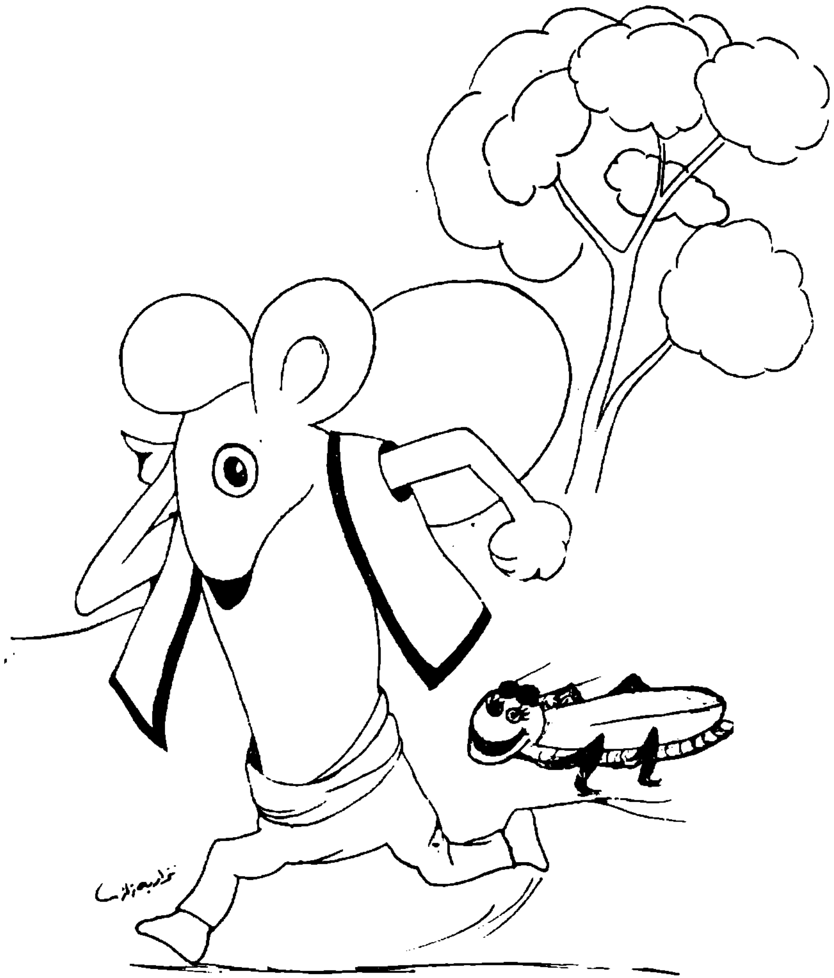
ئینا شڤان چۆ سەر ڕێکا خوو کێژ ما . هەیامەکێ دی کێژ ما ڕوینشتی ، دیت مشکەك بێ ژ وێڤە دهێت ...

مشکی گوتێ :

کێژێ ئەڤە دێ چ کەی ؟

کێژێ گوتێ :

« وەی کیزو مێز

بەردەرێ خانیێ بابێ تە بونە ڕێز
ما نافێ من کێزە ؟
نافێ من ستی‌یە ،
ب شمکا ڕەقڕەقیە
ب چارا بندەقیە
ب خێرو شاهی دێ کیڤە چی کیڤە ناچی‌یە ؟ »
مشکی‌ژی گوتێ :
« ستیێ !
ب شمکا ڕەقڕەقی‌یێ
ب چارا بندەقی‌یێ
ب خێرو شاهی دێ کیڤە چی ناچی‌یێ ؟ »
کێزێ گوتێ :
دێ چم شوی‌کەم •
مشکی گوتێ :
تو شوی ب من ناکەی ؟
کێزێ گوتێ :
دێ من ب چ قوتی ؟
مشکی گوتێ :
دێ تە ب کوریکا خو قوتم •

کێزێ گوتێ :

باشه ... دێ شوی ب ته کەم .
هەردو پێکڤە ڕابون چونە مالا مشکی .

هەیامەکی کێزو مشك مانە دگەلێك ، ڕۆژەکێ کێزێ گوتە مشکی :
جامێرۆ ، ئەم گەلەکێت فرێزی بوین
دا ڕابین بچینە بالافێ .

کێزێ گوتێ :

باشه دێ چینه کانیا میرا .

هندی مشکی گوتێ :

ئەچێ دا بچینە کانیا فەقیرا ...
نەهەرێ ، کێز دبەررانەچۆ .

هەردو ڕابون کارێ بالافێ کر ، مەنجەلکا وان قەلپێ گویزێ بو ، تەنەکێ وان قەلپێ بەرویێ بو ، ترارکێ وان تەلیچکا کەزانی بو شوینکێ وان دویلکێ میویژێ بو ، شاشکا مشکی دەزیێ دولابێ بو ، ئەڤە هەمی مشکی لێکدان و کرنە پشتا خو ، ڕێکا خو گرت چون دا بالافێ بکەن .

چی ئاڤا دگەهشتنێ کێز دا بێژیتە مشکی ئەم لڤێرێ بالافێ ناکەین .

هەر چون حەتا گەهشتینە نیڤا دەشتەکێ شوینپێ دەوارەکی دیت هندەك ئاڤا بێ فەمای کێزێ گوتە مشکی :

ئەڤ کانیە یا باشە دێ لڤێرێ بالاڤا خو کەین .

مشکی تشتێت بالاڤێ ژ پشتا خو دانانو دەست هاڤێتێ سەرێ خو شویشت .

کێزێ گوتێ .

جامێرۆ ئەز گەلەکا برسی مە !

مشکی گوتێ:حەتا تو بالاڤا خو دکەی،نێ زانی دارەتا کورێ حاکمی یە ئەز دێ چم (کوتلکەکێ) ژ لەگەنەکێ بینمە دەرێو دێ رەڤینم دا ئەز و تو بخۆین .

مشك چو قەستا مالا حاکمی کر ، هەیامەکی کێز ما مشك نەزڤری ڤە گاڤەکێ بوچی پێ کێزێ نا تەحسیتو دکەڤتە د ئاڤێدا ؟ هندی کێزێ کرو نەکر نەشیا ژ ئاڤێ بهێتەدەرێ ، هەیامەکی کێزێ دیت سویارەك یێ زوێڤە دهێت دێ چیتە مالا حاکمی ، داوەتێ کێزێ گازی کرێو گوتێ :

هۆ ... سویارۆ ...

« تو بشەن کەی

تو ب مەن کەی

تو ب مەتالێ خو یێ حەفت رەنگ کەی

ل دیوانا میر دەنگ کەی

بێژە ... مشکێ مە

مشکۆفرێ مە

ئەپ سویخرێ مە

ددان گرێ مە

کیژا تە ...

کەزی زەرا تە

یا کەتیە بنێ ئاڤێ ، ڤێ گاڤێ

گافەکا دی نەگەهێ

دێ خەندقیت ..

سـویاری هندی گوهێت خو ڤەچنین بەرێ خو دا وارا چ نەدیت .

سویاری ڕێکا خو گرت و چو قەستا دیوانا حاکمی کر . گافا گەهشتیە ناڤ داوەتێ هەڤانێت وی گوتێ :

تو گەلەك ڤەمای ... تە خێربو ؟

سـویاری گوتێ :

ئەز ل دەشتێ ڤەمام ... من دەنگەك گولێبو گازیدکر :

« هۆ سویارۆ ...

« تو ب شەن کەی

تو ب مەن کەی

تو ب مەتالێ خو یێ حەفت ڕەنگ کەی

ل دیوانا میر تو دەنگ کەی
بێژە ... مشکێ مـە
لەپ سویخرێ مـە
ددان گرێ مـە
کێزا تە ...
کەزی زەرا تە
یا کەتیە بنێ ئافێ فێ گافی
ئافەکا دی نەگەهێ
دێ خەندقیت ..

بـەلێ هندی من بـەرێ خو دا وارا من کەس نەدیت . مشکـ یـێ د کونەکێفە لبنێ دیوانی ل هیڤیا لەگەنا کوتلکا ، دا ئێکی بو خوو کێزێ برەڤینیـت . وێ گـافێ خولامـا لـەگـەنێت کوتلـکا ڕێزکرنە نیڤەکا دیوانێ .

مشکی خو ل کوتلکەکێ داو ڕەڤاند ، داوەتیا بەرەا بدویفڤە ، نەهەرێ مشکێ زیرەکبو . لدەرگەهێ دەرڤە بەروێڤەبوو ئێکسـەر قەستا کێزێ کر ، دا بگەهیتێ هێژ نەخەنـدقی ، گەهشـتە کێزێ بـەرێ خوٚ ددەتێ ... ها ... ها ... دێ خەندقیت ، وی ژی کوریا خو بو کێزێ داهێلاو کێز ئێنادەرڤە .

هەردوکا پێکڤە کوتلکا خو خار و ڕابون تشتێت خو لێکدانو مشکی ل پشتا خو کرنەڤەو قەستا مالا خو کر .

چەند هەیامەك پێڤەچو مشکی گوتە کێزێ :
حورمەتێ دلێ من گەنەکێ دچیتە دەوینی •
بەێ گڤ تو دلێنی د دیزکا بچویکدا بلێنەو

ب هسکویکا دەستك درێژ تێکڤەدەو مشك دەرکەفتەدەرڤە ••
کێز ڕابو سەرخو دەوین د دیزا مەزندا لێناو دەست دا هسکویکا دەستك کورتا دەڤ مەزن پێ تێکڤەدا •

گاڤا کێز چویە هنداف دیزێ هەلما دەوینێ ل سەرو چاڤا دا بێت وێ شلبون ، خو ب لێڤا دیزێڤە نەگرت ئینا تەحسی کەتە ددیزێداو کێز مر •

مشك زڤڕیڤە مال کێز نەدیت هندی گازی کرێو گوتێ :
ستێ •• هۆ •• ستێ ••

کەسێ جاب لێ نەدا ، مشك دەرکەفتەدەرڤە پسیارا دەرو جیرانا کر • هەمیا گوتێ :
مە کێز نەدیتیە •

مشك زڤڕیڤە مال ، چو هنداف دیزا دەوینێ دیت ستیا وی یا بسەر دەوینێ کەفتی بەرێت لێ قژبوین و یا مری •

مشك دەرکەفتەدەرڤە چوسەر گوێفانکێ ژ قەهرادا خولی بسەرێ خو وەرکرو ڕوینشت کرەگری • گاڤەکێ سویارەك دوێرێڕا هات بەری خو ددەتێ ژی سەر سەرێ مشکی خولیە ، ژی ژی گوتێ :

مشکێ ... ئەڤە تە خێرە ؟

مشکی گوتێ :

« کێزا تەڕەجان
کەتە دیزا پان
نەمان هەستی‌خان
مشکێ خولی سەر
سویارێ شاشك شین »

سویاری‌ژی شاشکا خو شین‌کرو چو سەر ڕێکا خو هەیامەکی سویار چو دیت مێرکەك یێ هندەك مێیندارا ئافدەت ، گاڤا مێرکی سویار دیتی گوتێ :

هۆ ... سویارۆ ...

ئەڤە چ بسەرێ تە هاتیە ... تە شاشکا خو هوسا شین‌کری ؟

سویاری گوتە مێرکی :

« کێزا تەڕەجان
کەتە دیزا پان
نەمان هەستی‌خان
مشکێ خولی سەر
سویارێ شاشك شین
مێرکێ مەڕك قوین »

مێرکیێ‌ژی تازه مەڕك د قونا خو قوتا .

گافا ئافێ دیتی کو مێرکی مەڕك یا د قونا خو قوتای گوتە مێرکی :

ئەڤە تە بوچی مەڕك د قونا خو قوتایە ؟

مێرکی گوتە ئافێ :

« کێزا تەڕەجان
کەتە دیزا پان
نەمان هەستی‌خان
مشکێ خولی سەر
سوپیارێ شاشك شین
مێرکێ مەڕك قوین
ئافا شێلوبێل »

گافێ ئافێ گولیبوی مێرکی وەگوت وێ‌ژی خو شێلی‌کر .

ئاف چو گەهشتە سەر گارسی ، گارسی گوتە ئافێ :

ئافێ ئەڤە تە خێرە تو هوسا شێلی بوی ؟

ئافێ گوتە گارسی :

« کێزا تەڕەجان
کەتە دیزا پان
نەمان هەستی‌خان

مشکێ خولی سەر
سوپیارێ شاشك شین
مێرکێ مەڕك قوین
ئاڤا شێل و بێل
گارسێ سەر نخوین »

گارسی‌ژی گولێت خو نخوین‌کرن •
دارێ گوتە گارسی :

تە بوجی گولێت خو نخوین‌کرنە ؟
گارسی گوتە دارێ :

« کێزا تەڕەجان
کەتە دیزا پان
زەمان هەستی‌خان
مشکێ خولی سەر
سەوپیارێ شاشك شین
مێرکێ مەڕك قوین
ئاڤا شێل و بێل
گارسێ سەر نخوین
دارا بەلگ وەرین

دارێ‌ژی بەلگێت خو وەراندن •
قەلێ گوتە دارێ :

تە بوچی بەلگێت خو وەراندنە ؟
داری گوتە قەلێ :

« کێزا تەرەخان
کەتە دیزا پان
نەمان هەستی‌خان
شکێ خولی سەر
سوییارێ شاشك شین
مێرکێ مەرك قوین
ئاڤ شێل‌وبێل
گارسێ سەر نخوین
دارا بەلگ وەرین
قەلا سەر ب خوین »

قەلێ‌ژی سەرێ خو ل دارێ دا حەتا شکەستی‌و خوین ڤێدا هاتی .

کچکەکێ قەستا ناڤ جوتی دکر دا فراڤینێ بو بابێ خو ببەت چاڤێ وێ ب قەلێ کەڤت وێ‌ژی گوتە قەلێ :

قەلێ ... هێ قەلێ ... قەلێ گوتێ :

ئا ...... کچکێ گوتێ :

ئەڤە تە خێرە تو هندە سەرێ خو ل دارێ ددەی حەتا خوین د سەرێ تە هاتی ؟

ڤەلێ گوتە کچکێ :

« کێزا تەڕەجان
کەتە دیزا پان
نەمان هەستیخان
مشکێ خولی سەر
سوپیارێ شاشك شین
مێرکێ مەڕك قوین
ئاڤا شێل وبێل
گارسێ سەر نخوین
دارا بەلگ وەرین
قەلا سەر ب خوین
کچکا سەر دەوین »

کچکێ گاڤا ئەڤـە گوتییوی وێ‌ژی مەنجەلۆکا دەوینێ ب سەرێ خودا کرو چو نك بابێ خو .

بابێ وێ گوتێ :

ئەڤە تە بوچی دەوین بسەرێ خودا کریە ؟

کچکێ گوتە بابێ خو :

« کێنزا تەڕەجان
کەتە دیزا پان
نەمان هەستیخان
مشکێ خولی سەرێ
سوییارێ شاشك شین
مێرکێ مەڕك قوین
ئاڤا شێل‌وبێل
گارسێ سەر نخوین
دارا بەلگ وەرین
قەلا سەر ب خوین
کچکا سەر دەوینێ »

بابێ کچکێ ڕابو سەرێ کچا خو شویشت‌و دلەدلی رێ داو چو نك قەلێ سەرێ وێ دەرمان‌کرو چو نك دارێ ئینادارێ‌ژی خەملا خو زفراندەڤەو چو نك گارسی ، گارسی‌ژی گولێت خو ڕاست‌کرنەڤەو گەهشتە نك ئاڤێ ، ئاڤ زەلال‌بوو دەست دا مەڕکێ ژ قونا مێرکی ئینا دەرێ‌و چو نك سوییاری دلەدلی وی‌ژی دا سوییاری‌ژی شاشکا خو گوهوڕی‌و هەمی پێکڤە هاتنە نك مشکی دلێ وی‌ژی خوشبو ، وی‌ژی خولی ژ سەرێ خو داقوتا .

ئەزژی هاتمەڤە چو نەدا مێ ڕەحمەت ل دای بابێت گوهدارا و (خوینەڤانا) .

قەڕوێل بەگ

هەبو ••• نەبو •••

تێکانەکێ گورگا هەبو نافێ وی قەڕوێل بـەگ بو بزڕتەکیا خو خوکربو سەرۆکێ ڕەڤدەکا گورگا •

قەروێل بەگێ ب‌چو کەسەپ نەدکرن شـولێ وی ڤستن بو وێ ڕەڤدا گورگا هـەمیا خلمـەتا وی دکرو خارن بو پـەیدادکر پشتی قەڕوێل بەگ ژ خارنێ تێردبو ژنوی دا ڕەڤدا گورگا هێتە سەر خارنێ •

هەیامەك ڕێقەچو گورگ ڤێك‌کەفتن‌ۆ گوتە ئێکودو دڤێت ئەم جارەکێ ل قەڕوێل بەگێ بکەین ئەڤە زڤستان نێزیك‌بو ئێدی ب‌چو خارن بدەست مە ناکەڤیت حەتاکو ئەم بۆ وی بەین •

هندەکا گوتی :

ئەم هەمی پێکڤە دێ چین خو لێدەین‌و دێ پشتا وی شکێنین •

هندەکیت دی گوتی :

ئەم دێ بێژینێ ئێدی ئەم ب قەستا تە ناکەین ئەم گەنەکین نەوژی د خوڕا نابینیت خو ل مە بدەت ، دێ نەچاربیت ئەوژی وەکی مە دێ بو خو ل خارنێ گەڕیت •

ئینا گورگەکی ژ وان گوتی :

نە ئەز چارەکا دی بو وی دزانم ، ئەم دێ ڕابین چینە نك مەزنێ ڕویفیا ئەو دێ ڕێکەکێ بو مە دانیت • هەمیا گوتی : ئەڤە خوش تە کبیرە •

ڕەڤدا گورگا هەمی بدویف ئێك کەفتن ژ قەستا مەزنێ ڕویفیا کر •

مەزنێ ڕویفیا گوتە گورگا :

هەوە خێرە ••• چ ل هەوە قەومیە ؟

وان ژی گوتێ :

ئەم ییت هاتین مە قەستا تە یا کری ژ هەوارا خو یا ئینایە نك تە دا بو مە ڕێکەکێ دانی ، پێ ژ قەڕویێل بەگێ خلاس ببین ، مە چو حالێت خو ژبەر نینن و ئەم نەوێرینێ ، هەکە تە چارەك بو مە دیت هەرئێك ژ مە سەرو مریشك دێ بو تە ئینیت •

مەزنێ ڕویفیا بێهنەکێ ما هزرا خو کر ، پاشی گوتە گورگا :

هوین بزڤڕنەڤەو هەوە شول پێ نەبیت ، ئەز بتنێ دێ بەلا وی ژ هەوە ڤەکەم •

ڕەڤدا گورگا زڤڕیڤە ، مەزنێ ڕویڤیا گازی هەمی ڕویڤیا
کرو گوتێ :
هوین چ ڕێك دبینن ئەم پێ بەلا قەرۆێل بەگێ ژ گورگا
ڤەکەین ؟
ڕویڤی هەمی بێدەنگ بون ، ڕویڤیەکی ژ ناف کوما وان
گوتێ :
ئەڤە نە شولەکا هندا مەزنە کو هوین پێڤە شەرزە ببن ،
قەرۆێل بەگ خەما من بتنێ .
مەزنێ ڕویڤیا گوتێ :
باشە دێ هەرە کا دێ چ کەی ؟
ڕویڤی ڕابو چو بنێ دارەکا بیێ و دەست هاڤێتێ شڤك
ژێ کرن و ، ڕوینشتە بنێ دارێ زلینکەکا وەسا چێکر کو گورگ
بچیتە تێدا .
ڕویڤی زلینك ب پشتا خوڤەداو قەستا کونا قەرۆێل بەگێ
کرو ب ڕێڤە پێ دبێژیت :
زلینك ... زلینك
قەرۆێل بەگ لدویف دەنگێ ڕویڤی ژ کونێ دەرکەفتە
دەرڤە ، گوتە ڕویڤی :
ئەو تو چ دفرۆشی ڕویڤیۆ ؟
ڕویڤی گوتێ :

تە شولە زێ نینە ... ئەو نە مالێ تەیە . قەرۆێل بەگێ گوتێ:

بـا ... شولێ کێ یـە ؟

ڕویڤی گوتێ :

ئەڤە شولێ مەزن و ماقویلایە .

قەڕوێل بەگێ گوتێ :

مانێ ئەزژی مەزنێ گورگانم .

ڕویڤی گوتێ :

باشە هەکە وەسابیت حەفت زێڕا بینە دێ فرۆشمە تە .

قەڕوێل بەگ چو د کونێ ڤەو هاتەدەرڤە حەفت زێڕ بو ڕویڤی ئینان و گوتێ :

ئەڤە بو تە حەفت زێڕ بەلێ کا نیشا من بدە دێ چ لێ کەم ؟

ڕویڤی گوتێ :

دێ چیە تێداو ئەز دێ تـە ب پشتـا خـو ڤـە دەم و دێ تـە ل جهێت بلند یێت خوش گێرم ، دێ دنیایێ هەمییێ بینی .

دەڕوێل بەگێ گوتە ڕویڤی :

کـا ... دانـە بچمە تێدا ؟ ڕویڤی زلینك داناو ... قـەڕوێل بـەگ چو تێـدا .

گاڤا گورگ چویە تێدا ڕویڤی دەرێ وێ ب شفکێت بییێ نژنی و زلینك ب گورگ ڤە د ملێ خو داناو قەستا گرێت بلند کر ، هەر نابەین نابەین ڕویڤی دا زڤڕیت بێژیتە گورگی :

بو خو تێر بەرێخو بدە دنیایێ • حەتا بریە سەرێ گرەکێ بلند نهنداف گوندەکی ، ل سەرێ گری ڕویفی زلینك ز ملێ حو داناو گوتە گورگی .

ڤێرێ یا چاوایە ؟ دەنگی سا ل گوندی خوشبو • گورك ز ترسادا بو چەنگەك د پاشیا زلینکێدا وی دەرافی هندی ڕ مەی شیای‌و نەشیای بالەك ب زلینکێ ڕانا ، زلینك ب گری‌دا دلول‌کرو بباکەفت حەتا چویە ڕەخ مالێت گوندی •

سەپێت گوندی هێ دیت ، هەمیا پێکڤە ـ حەفکرێ ـ چونێ •

خەلکێ گوندی لدویف دەنگێ سان جەمیان‌و دانا گورگی حەتا لبەر دارا گوشتی •

ئەزژی هاتمەڤە چ نە دا منێ‌و ڕەحمەت ل دای‌و بابێت گوهداراو (خویندەڤانا) •

دیکلیّ پیره ژنیّ

هەبـو ... نـەبو ...

پیرەژنەکێ دیکلەك هەبو ، پیرەژنێ گەلەك دیکلێ خو دڤیا . ڕوژەکێ پیرەژنێ هەڤیردکر ، دیکل ژوێڤە هات نێکلەك ل هەڤیرێ وێ دا ، وێ ژی تەپەك لسەرێ دیکلی داو گوتێ :

کشە ... هەڕە ویڤە ، هەی تە خێر ژ خو نەدیتبێ ، تە هەڤیرێ من پیس کر .

دیکل سلبو چو دەرڤە ، دیکلی دیت شویژنەك هاتە بەراهیکێ و گوتـێ :

دیکلۆ ... ئەڤە تە چیە تو بۆچی هۆسا پێ سلی ؟ دیکلی گوتە شویژنێ :

ما ناڤێ من دیکلە ؟

شویژنێ گوتێ :

پـا ناڤێ تە چیە ؟

دیکلی گوتێ :

بێژە من ...

« دیکلۆ ...
دیکل ئاغاوۆ
پەشم سورۆ پس ئاغاوۆ
دێ کیفە چی خوش ئاغاوۆ ؟ »
شویژنێ گوتێ :
« دیکلۆ ...
دیکل ئاغاوۆ
ەشم سورۆ پس ئاغاوۆ
دێ کیفە چی خوش ئاغاوۆ ؟ »
دیکلی گوتە شویژنێ :
« دێ چەمە هندو مند
دێ شرەپینم
دێ ترەپینم
دێ لەشکرەکی بو بیرێ ئینم
پیرا پیر
دەستێ ب هەڤیر
دانانە رهدینا میر
میرێ زیژە
ناکەت نێچیر »
شویژنێ گوتێ :
ئەڤە ئەز لەشکرێ ئەو ڕابو بدویڤ دیکلی کەفتو دگەل چوو.

ویفەتر چۆن دویپشکەك دیت ؛ دویپشکی گوتێ :
دیکلۆ ... ئەڤە دێ کیڤە چن ؟
دیکلی گۆتە دویپشکی :
ما نافێ من دیکلە ؟
دویپشکی گوتێ :
بسا نافێ تە چیە ؟
دیکلی گوتێ :
بێژە من ...
« دیکلۆ ...
دیکل ئاغاوۆ
بەشم سورۆ پس ئاغاوۆ
دێ کیڤە چی خوش ئاغاوۆ »
دویپشکی گوتێ :
« دیکلۆ ...
دیکل ئاغاوۆ
بەشم سورۆ پس ئاغاوۆ
دێ کیڤە چی خوش ئاغاوۆ »
ئینا دیکلی گوتێ :
« دێ چمە هندو مند
دێ شرەبینم
دێ ترەپنم

دێ لەشکرەکی بو یێرێ ئینم

یێرا یێر

دەستێ ب هەڤیر

دانانە ڕهدینا میر

میرێ زیزە

ناکەت نێچیر ،

دویشکێزی گوتە دیکلی :

ئەڤە ئەززی لەشکرێ تە ، هەرسێك بدویڤێك کەڤتن و چون ،
جونە وێڤەتر مارەك دیت ، ماری گوتە دیکلی :

دیکلۆ ... ئەڤە دێ کیڤە چی ؟

دیکلی گوتە ماری :

ما نافێ من دیکلە ؟

ماری گوتێ :

پـا نافێ تە چیە ؟

دیکلی گوتێ :

بێژە من

« دیکلۆ

دیکل ئاغاوۆ

پەشم سورۆ پەس ئاغاوۆ

دێ کیڤە چی خوش ئاغاوۆ »

نینـا ماری گوتێ :

« دیکلۆ ...

دیکل ئاغاوۆ

بەشم سورۆ پس ئاغاوۆ

دێ کیفە چی خوش ئاغاوۆ »

دیکلی گوتە ماری :

« دێ چمە هندو مند

دێ شرەپینم

دێ ترەپینم

دێ لەشکرەکی بو پیرێ ئینم

پیرا پیر ...

دەستێ ب هەڤیر

دانانە ڕهدینا میر

میرێ ژیژە

ناکەت نێچیر »

ماری گۆتە دیکلی ئەڤە ئەززی لەشکرێ تە .

مارژی بدویف کەڤتو چۆن .

چۆنە ویڤەتر باگورداناک دیت .

باگوردانی گوتە دیکلی :

دیکلۆ .. ئەڤە دێ کیفە چن ؟

دیکلی گوته باگورپدانی :

ما نافیێ من دیکله ؟

باگوردانی گوتیێ :

یا نافیێ ته چیه ؟

دیکلی گوتیێ :

بێژه من …

« دیکلوێ

دیکل ئاغاوێ

پەشم سوروێ پس ئاغاوێ

دێ کیفه چی خوش ئاغاوێ ؟ »

باگورپدانیژی گوتیێ :

« دیکلوێ

دیکل ئاغاوێ

پەشم سوروێ پس ئاغاوێ

دێ کیفه چی خوش ئاغاوێ ؟ »

دیکلی گوتیێ :

« دێ چمه هندو مند

دێ شرەپینم

دێ ترەپینم

دێ لەشکرەکی بو پیرێ ئینم

پیرا ... پیر
دەستێ ب هەڤیر
دانانە ڕهدینا میر
میرێ زیزە
ناکەت نێچیر »
باگوڕدانی‌ژی گوتێ :
ئەڤە ئەززی لەشکرێ تە

شویژن‌و دوپشك‌و مار‌و باگوڕدان بدویف دیکلی کەفتن‌و زڤڕین قەستا مالا پیرێ کر .
دیکلی گوتە شویژنێ : تو هەڕە د ستونێڕا گوتە دوپشکی : تو جهێ خو لبەر کوچکی خوشکە . گوتە ماری: تو لناڤدەرێ‌بەو گوتە باگوڕدانی : تو هەڕە سەربانی .
دیکل چو زۆر گاڤا پیرێ دیکل دیتی گوتێ :
ژی کورت ئەڤە تو هاتیەڤە ؟ دیکلی دەینەکر .
پیر ڕابو چو بەر کوچکی ئینا دوپشکی بدەستێ وێ ڤەدا ، پیرێ دەستێ خو ڕاهاڤێت دا دوپشك ژێڤەبیت ، ئینا دەستێ وێ ب شویژنێ کەفت‌و شویژن چو تێڕا ، پیرێ کرە هەوارو چو قەستا دەرگەهێ مالێ کر ، گەهشتە ناڤ دەرێ ، ماری پێڤەدا ، پیر چو دەرڤە باگوردان ژ بانی ڤەڕەست ب سەرێ وێ کەفت ، پیر کوشت .
دیکل‌و لەشکرێ خو مانە ل مالا پیرێ‌و پێك‌خوشبون . ئەززی هاتمە ڤە چو نەدا من‌و ڕەحمەت ل دای بابێت گوهداراو (خوێندەڤانا).

عەبا بەکر

هەبو ... نەبو

هەبو مێرکەك ناڤێ وی عەبابەکربو ژنەکو دو سێ بچویك ژی هەبون .

ڕۆژەکێ ژنا وی گوتێ :

عەبابەکر ... ئەم دبێ هەڤڕانین ، دێ ڕابە بو مە هەڕە ئاشی .

وی‌ژی گوتێ : باشە ...

ڕابو کەرێ خو ئیناو بارکرو چۆ قەستا ئاشی کر .

ئاش ل گوندەکێ دویری وان بو . دڤیا ب شەڤێ ل وی گوندی بیت چنکو نەدگەهشت بزڤڕیتەڤە مال عەبابەکر گەهشتە ئاشی .

بارێ خو دانا نك ئاشڤانی حەتا گەها وی دهێت‌و کەرێ خو بر ل جهەکی گرێدا . هندی ل وارا گەڕیا چو نەدیت بکەتە بەر کەرێ خو ، برێڤە زلەکێ گر دیت ، هەلگرت بر کرە بەر و گوتێ:

« کەرێ عەبابەکر
ئەڤە بو تە زلەکێ گر
تە دڤێ بژی تە دڤێ بمر »

عەبابەکر چۆ خو ل گوندی مژویلکر ، سێ ڕوژا نەهاتە تانا کەری‌و هەڤڕانێ خو .

ڕوژا سێ هاتە ئاشی‌و هەڤڕانێ خو ژ ئاشی دەرێخستە دەرڤەو چۆ تانا کەرێ خو . پانێ ئەڤە سێ ڕوژە کەری نچو نەخاری ، زکێ کەری پێ ب پشتێڤە نویسیایی .

هندی کەری کرو نەکر ژ برسادا نەشیا برێڤەبچیت عەبابەکری کەرێ خو دا بەر پالاو برە بەر دەرێ ئاشی . بکوتەك کەرێ وی خو لسەر پیا دگرین . وی‌ژی جهالێت هەڤڕانی قەلپ دانە سەر پشتێ‌و موکوم وەریس هاڤێتێ‌و ، کەرێ خو دا بەر پالاو قەستا مال کر .

عەبابەکری برێڤە دگەل کەرێ خو ئاخفت‌و گوتێ :

« کەرێ مردار خو زیرەککە هەڤڕانی بگەهینە مال »

کەری لێ ڤەگێڕاو گوتێ :

ئەز چو خو زیرەککەم ؟ ئەڤە سێ ڕوژە تە زلەکێ کاپێ پێ کریە بەر من ، ما تە نەگوت :

« کەرێ عەبابەکر
ئەڤە بو تە زلەکێ گر
تە دڤێ بژی تە دڤێ بمر »

هەیامەکی چۆن ، نەهـەرێ کەر ژ برسادا نـەشیا بچیت .
کەری خو بەردافە ، هندی عەبابەکر هاتێ کەر نەڕابو .

عەبابەکر نەچاربو بارێ وی فەکرو جوهالێت حو دانانە سەر پشتا خوو چۆ قەستا مال کرو کەرێ خو هیلا لوێرێ .

ل کەری بو شەف ڕەفدەکا گورگا بسـەر کـەری هەلبو ، کەرێ عەبابەکری خار .

گافا عەبابەکر گەهشتیە بـەر دەرێ مالا خو ژنو بچویکێت وی هاتنە بەراهیکێ بەرێخۆ ددەنێ کەر دگەل نینە .

ژنێ گوتێ :

جامێرۆ .. کا .. کەر ؟

عەبابەکری گوتێ :

کەر ژ برسادا نەشیا بارێ خو بینیت ، منژی هێلا برێفە .
هەر زوی ژنکا وی ڕابو هندەك جەهـ کرە چاتکێو مەنجەلۆکەکا ئافێ دگەل خو برو چۆ قەستا کەرێ برسی کر . گافا ژنك گەهشتیە کەری دیت کو گورگا کەرێ ژێكپەڕتاندی .

ژنك ب وان سەرو دلا هاتەفەو گوتە مێرێ خو :

دێ بخو مە ئەو کەر بتنێ هەبو ئەوژی گورگا خار .

عەبابەکری گوتێ :

دێ چمە تۆلا کەرێ خو .

هندی ژنێ گوتێ :

نەچە ••• ڤێ شەڤێ دێ کیڤـە چی ؟ تێدی فایدە نادەت ، نەهەرێ عەبابەکری گوبالێ خو د زەندکا خو داناو قەستا کەلەخێ کەرێ خو کر •

عەبابەکری دیت ڕەڤدەکا گورگا یا لسەر کەلەخێ کەرێ وی خڕبوین •

ئینا عەبابەکری گازی گورگا کر :

« هزن و مزن •••
ما نەبون چ گیسک و بزن
هوین د هێن کەرێ من ژ من ددزن ! »

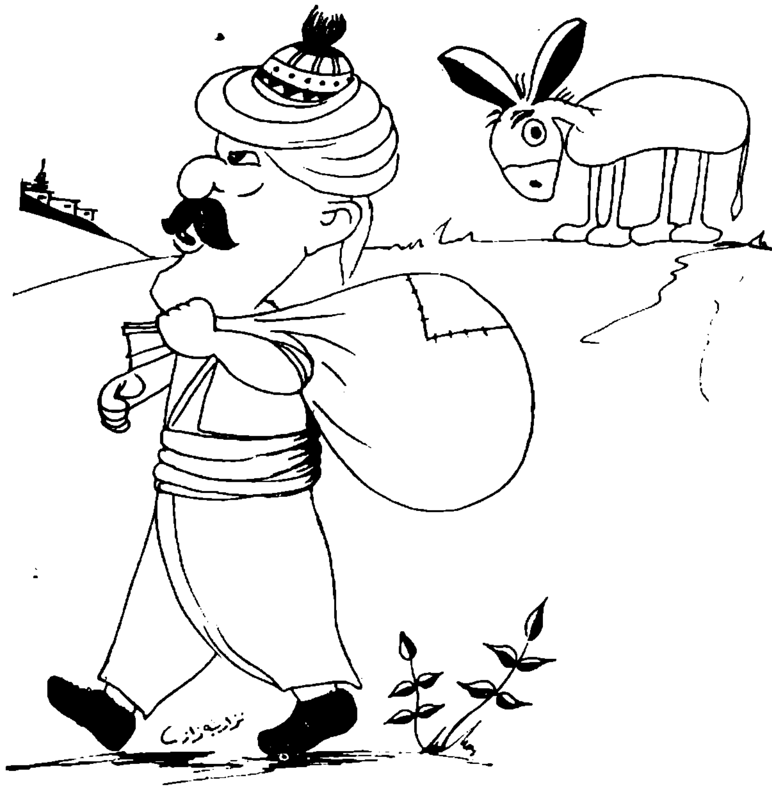
گورگا گوتێ :

« عەبابەکر ••• بەس بکە ـ هێلە ـ هێلە ـ
مالا خو بارکە هەڕە نهێلە
ئەڤرو مە کەر خار سوبەهی گەڕا چێلە »

گاڤا عەبابەکری ئەڤە ژ گورگا گولێبوی ، لەزکر دا بزڤڕیتەڤە مال هێژ گورگا چێل نەخاری •

گەهشتە مال گوتە ژنا خو :

هلو ••• ڕابە لەزێبکە خڕتوبڕتێت مە خرڤەکە دا سوبەهی دگەل بانگی ژ ڤی گوندی بارکەبن •

زنێ گوتێ :

ئەڤە تە خێرە ... ما دێ کیڤە چین ؟

عەبابەکری گوتێ :

حورمەتێ من گوتە گورگا :

« هزن‌و مزن

ما نەبون چ گیسک‌و بزن ؟

هوین د هێن کەرێ من ژ من ددزن » .

وان‌ژی گوتە من :

« عەبابەکر ... بەس بکە هێلە ـ هێلە

ءالا خو بارکە هەڕە نهێلە

ئەڤرو مە کەر خار سوبەهی گەڕا چێلە »

بەرێ سپێدێ ڕابون بارکرو بچویکێت خو دانە بەری خوو چێل دا دویڤ خوو چونە نهێلێ .

هەیامەکی مانە لوێرێ ، بو بهار چێلا وان یا ئاڤزبو هندە دێ زێت .

ڕوژەکێ عەبابەکری ژبیرکر چێلێ ژناڤ مێرگێ بینیتەڤە .

ل چیلێ بو شەڤ .

هندی ژنێ گوتێ :

جامێرۆدێ ڕابە هەڕە چێلێ بینەڤە .

عەبابەکری گوتێ :

هەکە حەتا نوکە گورگا چێل نەخاریت ، ژ نهو پاشڤە ناخوت ،
ما دێ بوچی ڤێ شەڤێ چم ؟

وێ شەڤێ گورگ ل چێلێ خڕڤەبون ، ئینا چێلێ گوتە گورگا :

« گورگێت مەغرەب زەمینێ
بەرێخو نەدەنە گوهاندینێ
دلێ بچویکێت عەبابەکری ژمێژە دچیتە دەوینێ »

گورگا گوتێ .

« ڤان چێلا ... ڤان خەبەرا
تو بیە چێلا پێغەمبەرا
دێ ژ تە بەین پرتکێو کەرا »

وێ شەڤێ گورگا چێل خار .

ڕوژا پاشتر عەبابەکر چو دا سەحەکێ ژ چێلێ بکەت بەرێ
خو ددەتێ ئەوژی یا خاری .

زڤڕیڤە مال گوتە ژنا خو :
چێلا مەزی ب ڕێکا کەریڤە چو .
ژنێ شەڕێ وی کرو گوتێ :

ئەڤە د چاڤێت تەڕا بو ... تە ئەم هێڤە برینو وێڤە برین...
حەتا تە ئەم ئینانە ڤێرێ ، گورگا کەرو چێلێت مە خارن .

دێ ڕابە دا بچینە جهێ خو یێ ئـەم ژێ هاتین ، هێژ گورگا
..بو یکێت مەژی نەخارین •

ڕابون جارەکا دی تشتێت خو لێکدان‌و وی‌و ژنێ ل پشتا خو
ارن‌و بچویکێت خو دانە بەر سینگێ خوو چون قەستا گوندێ خو
.، بەرێ کر پشتی گورگا کەرو چێل لێ خارین •

ئەززی هاتمەڤە چو نەدا من‌و ڕەحمەت لدای بابێت گوهدارا
(خویندەڤانا) •

چویچك

هەبو ... نەبو ...

چویچکەك هەبو ...

دادا سەر پێژانەکی ، ئینا ستریکەك چو د پێ وێرا ، گەلەك پێ وێ ئێشاند ، هندی هاتێ نەشیا ستریکی ژ پێ خو بینتەدەرێ .

چویچك فرِی چو ، دیت ژنکەك یا لسەر تەنویرەکێ یا نانی دپێژیت ، چویچکێ دادا دەف و گوتێ :

نان پێژێ بخێرا خو ڤی ستریکی ژ پێ من بینەدەر ، پێ من ئەلەئێت دئێشیت .

نان پێژی گوتێ :

دێ بینە کا کیژ پێیە ؟

چویچکێ پێ خو یێ ستری تێرا درێژکرە بەر دەستی ، نان پێژێ دەست دا دەرزیکا خو ژ بەرسینکێ خو ئینا دەرێ . ستری ژ پێ چویچکێ ئینا دەرێ و هاڤێتە دتەنویرێدا .

گاڤا نان پێژێ ستری هاڤێتیە دتەنویرێدا چویچکێ ب هەردو چاڤا بەردا گری و گوتێ :

تە بوچی ستریێ من هاڤێتە دتەنویرێدا هاڤێتیە دکوچکی دا !

نان پێژێ گوتە چویچکێ :

هشە ... نەکەگری دێ سەرکەکا دوهندای بوتە پێژم .

نان پێژێ توتکەك بو چویچکێ پێژتو ، وێژی دانا سەر شەپەڕێ خوو فڕی چو ••• چو چو بڕێڤە شڤانەك دیت یێ لبەر بەزی ، یێ شیری ب پشکلا دخوت •

چویچکێ دادا ڕەخ شڤانیو گوتێ :

شڤانو ••• تو بوچی شیری ب پشکلا دخوی ؟

شڤانی گوتێ :

من چو نان نەماینە پێ بخوم !

چویچکێ گوتێ :

دێ کەرەکێ توتکا خو دەمە تە •

چویچکێ کەرەکێ توتکا خو دا شڤانیو کەرێ دی دانا وێرێ و گوتە شڤانی: بەرێ تە لێ بیتو نەخوی • نهو دێ زڤڕمەڤەو فڕی چو ، حەتا چویچك زڤڕیەڤە دیت شڤانی کەرێ دیژی یێ توتکێ یێ ب شیری خاری •

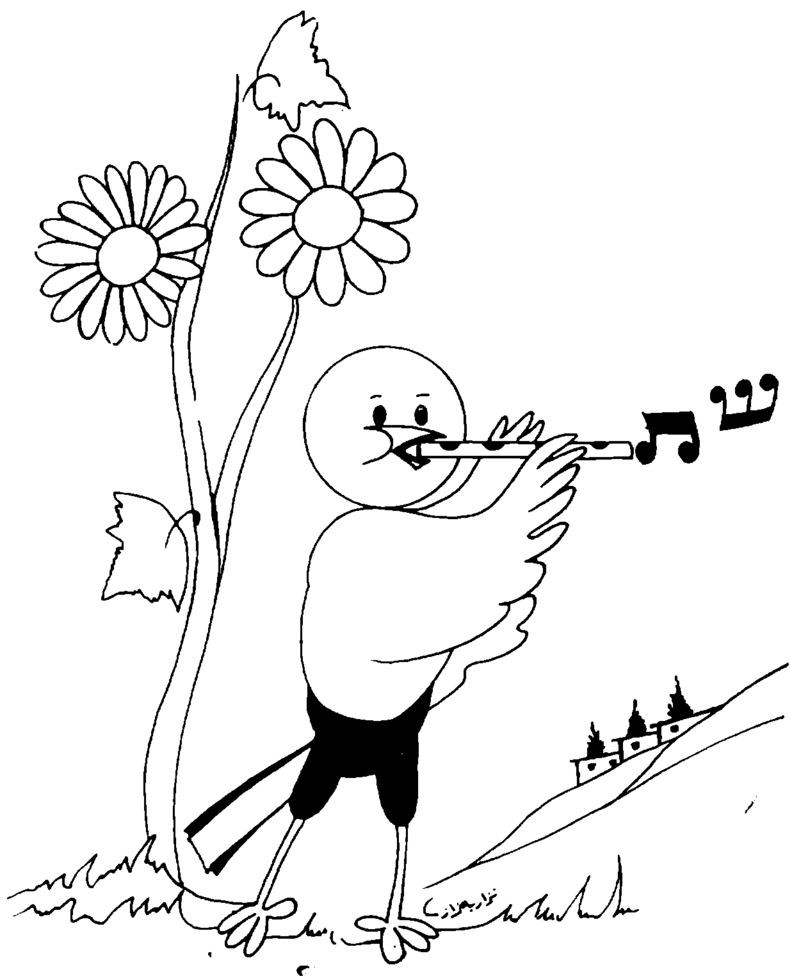
چویچکێ بەرداگری ، شڤانی گوتێ :

هشە ••• نەکەگری دێ گیسکەکی دەمە تە •

چویچکێ گوتێ : باشە •••

شڤانی پاتکا گیسکەکی گرتو دا چویچکێ ، وێژی گیسکێ خو برو چو •••

چویچك چو ب سەر داوەتەکێ هەلبو ، دیت داوەتی یێ کێتکا شوینا پەزی ڤەدکوژن •

ש ת

چویچکێ گوته داوەتیا :

هوین بۆچی کێتکا فەدکوژن ؟

داوەتیا گوتێ : مە پەز نینە .

چویچکێ گوتێ : کێتکا نەفەکوژن ... ئەز دێ گیسکێ خو دەمە هەوە .

داوەتیا گوتە چویچکێ : باشە ... پاشی ئەمژی دێ کوتلکەکێ دەینە تە .

داوەتیا گیسکێ خو برو چویچك ژبیرکر .

چویچكژی بو خو چۆ ناف داوەتێ ، هەیامەکی چویچکێ دیت چو کوتلك بو وێ نەمان ... دەست بگری کر .

گافا داوەتیا دیتی چویچکا دگریت گوتێ :

تو بوچی دگری ؟

وێژی گوتێ :

چو کوتلك ب منڕا نەگەهشتن .

وانژی گوتێ :

نەکە گری و سلنەبە دێ تە ل پشت بویكو زافای سویارکەین .

داوەتی ڕابون چویچك ل پشت بویکێ سویارکر ، گافەکێ چویچکێ گولێو بویکێ کر ـ پیك ـ !! . ئینا چویچکێ گوتێ :

« پیك ...
دەست بلینك
بو برایێ بچویكێ »

بویكێ گەلەك شەرمكر گوتە چویچكێ :

هشە ... ب من نەكەكەنی دێ هەتكا من نچیت دێ كراسەكو فیستانەكا دەمە تە .

چویچكێ گوتێ :

باشە ... ئەز بتە ناكەمەكەنیو نابێژمە كەسەكی كو تە یا كری پیك .

هەیامەكێ دی چۆن ، چویچكێ گۆتە داوەتیا من ل پشت زافای سویاركەن . داوەتیا چویچك بر ل پشت زافای سویاركر .

زافای گوتە چویچكێ :

دەستێت خو باش پافێ منو خو موكومكە دا نەكەفی .

چویچكێ گوتێ : باشە ...

هەیامەكی ما ، زافای كر - ترپ - ...

چویچكێ گوتێ :

دەست بقر
بو برایێ مەزنتر

زافای گوتێ :

هشه ... ب من نه‌که‌که‌نی ، دێ شـه‌رمزاربم لناف داوه‌تیا ،
دێ ده‌سته‌کێ شه‌ل‌وشه‌پکێن خو ده‌مه ته .

چویچکێ گوتێ :

باشه ... ئه‌ز بته ناکه‌مه‌که‌نی .

چویچکێ ده‌سته‌کێ جلکێت بویکێ‌و

ده‌سـته‌کـێ جلـکیـت

زافای بو خو برن‌و چوو ... هه‌ر چوو ئینا بسه‌ر گاڤانه‌کی هه‌لبو ،
یێ بهه‌ردوو ملا دودکێ دبێژیت .

چویچکێ گوتێ :

هۆ ... گاڤانۆ ... تو دودکا خو ناده‌یه من ؟

گاڤانی گوتێ :

به‌لێ ... تو دێ چو ده‌یه من ؟

چویچکێ گوتێ :

دێ ڤان جلکا ده‌مه ته .

گاڤانی گوتێ : باشه ...

گاڤانی دودکا خو دا چویچکێ‌و جلك بو خو ژێ وه‌رگرتن.

چویچك فرِي چو سه‌ر داره‌کێ بو خو دودك لێداو گوت :

« ددو ... ددو ... ددوکێ

من ستریك دا ب توتك

ددو ددو ددوکێ
من توتك دا ب بەرخك
دوو ددو ددوکێ
من بەرخك دا ب کوتلك
ددو ددو ددوکێ
من کوتلك دا ب جلك
ددو ددو ددوکێ
من جلك دانە ب دودك
ددو ددو ددوکێ ،

گافەکێ بیرا چویچکێ هات کو تێژکێت خو یێ دهێلاینە بتنێ ، ئینا هندی شیای دودکا خو بەری دادا ... شکاندو فڕی چو نك تێژکێت خو .

بەرێخوددەتێ – ویسە – ویسا – وانە ژ برسادا و هندەك تێژکێت وێ یێ د هێلینکێدا کەفتینە خارێ هەر زوی ئەوێت کەفتین بسەرێخستنەڤەڤ هێلینکێ و فڕی چو تشتەکێ خارنێ بو پەیداکرو ڕونیشتە دەف و گوتێ :

ئێدی ئەز چو جارا هەوە ناهێلمە بتنێ ..
ئەزژی هاتمەڤەو چو نەدا من و ڕەحمەت ل دای بابێت گوهدارو (خوێندەڤانا) .

مام مەسینك

هەبو ... نەبو ...

جوتیارەك هەبو ناڤێ وی مام مەسینك بو ...

هەرو دا چیتە جۆتی حەتا ئێڤاری نەدهاتەڤە . ڕوژەکێ لناڤ جۆتی ، پشتی فراڤینا خو خاری تێهنیبو ، ڕابو چو سەر کانیێ ، دا ئاڤێ ڤەخوت ، بەرێ خو دەتێ پیرهەڤیەکا لسەر دەرێ کانیێ و ب هەردو دەستا یا مویا ژ خو ڤەدکەت .

پیرهەڤی هو ل نێزنێ زڤڕی مام مەسینك دیت . گوتێ :

مام مەسینکۆ ... من خو هاڤێتە ناڤ مالا تە تو نەبێژە کەسێ من پیرهەڤیا دیتی دا کەس دەینەکەتە من .

دێ هەرو بو تە دوینگەکێ بەرانا د کولینێدا هاڤێم مام مەسینکی گوتێ :

باشە ... ئەز نابێژمە کەسێ .

مام مەسینکی ئاڤا خو ڤەخارو چۆ ناڤ جۆتێ خو ، حەتا لێ بویە ئێڤار ، جوتێ خو یێ وێ ڕوژێ خلاس کرو زڤریڤە مال .

گوته زنا خو : حورمەتێ ڕابە کولینێ باش پاقژکە ، هندی زنێ گوتێ تە بو چیە ؟

مام مەسینکی گوتێ : تە چو زێ نینە ٠

زنا وی ڕابو کولین باش پاقژکر ، هەیامەکێ مان ، بو وەختێ نفستنێ ، مام مەسینکی خەو لێ نەهات ، چاڤێ وی ما ل کولینێ ، کا دێ کەنگی پیرهەڤی دوینگی بو دکولینێدا هاڤێت ؟

گاڤەکێ بەرێخو دایێ دوینگەکێ بەران د کولینێدا هاتە خارێ ٠

سپێدێ گاڤا ژنك ژ خەو ڕابوی ، دوینگ دیت ٠ گوتە مێرێ خو :

جامێرۆ ئەڤە چو دوینگە ؟

وی‌ژی گوتێ ٠

ئەڤە رزقێ مەیە و چو دی بو نەگوت ٠

ژنك ڕابو دوینگێ خو کرە کسكو کرە کلوزیو هەلگرت ٠ هەیامەکێ درێژ بسەرڤەچو حالێ مام مەسینکیو پیرهەڤیێ بو ئەڤە ٠

ڕوژەکێ ژنا وی گوتێ :

هەکە تو بو من نەبێژی کاکی ڤی دوینگی

بو تە د کولینێدا دهاڤێژیت ، ئەز بخودێ کەمە ئەز د ڤێ مالێڤە نابم ٠

هندی مام مەسینکی کرو نەکر نەهەرێ بچو بچارە ب ژنا خو نەبرن ، گوتێ :

حورمەتێ دێ هەما بخو و دەینەکە ، ما ئە چ ژێیە ؟ نەهەرێ ژنك پتر ئاریاو بەربو سەروچاڤێت وی ، و بو شەڕێ وێ .

مام مەسینك نەچاربو ژنێ چو حال بو نەهێلان بێ ڕێ کر ، وی‌ژی گوتێ :

ڕوژەکێ ، ئناڤ جۆتی پشتی من فراڤین خاری ئەز تێهنی بوم من قەستا کانیا ئاڤێ کر من پیرهەڤیەك دیت یا مویبا ژ خو ڤەدکەت وێ‌ژی گوتە من :

مام مەسینکۆ ... ئەز کەتمە سەر بەختێ تە تو نەبێژە کەسێ من پیرهەڤیا دیتی هەکە دێ هێنە من‌و دێ من کوژن ئان گرن ، ئەز دێ هەر شەڤ بو تە دوینگەکێ بەرانا د کولینێ‌دا هاڤێم .

من‌ژی گوتێ :

باشە ... ئەز دەیناکەم . دێ بێهنا تە هات ئەڤە تە زانی ؟

پیرهەڤی یا لسەر بانی بو ، گوهێ خو ب کولینێ‌ڤەنابو گولێ‌بو کو مام مەسینکی بو ژنا خو چ گوت .

پیرهەڤیێ دەڤێ خو ب کولینێ‌ڤە ناو گازی کرە مام مەسینکی‌و گوتێ :

« مام مەسینکێ ڤۆن سۆتی

کا ئەو شولا من بو تە گوتی ؟

تە سەرێ دلێ پیرێ یێ سۆتی ،
وەعدەبیت ئەز تە بخوم دگەل هەردو گاێت جوتی .

مام مەسینکی گوتە ژنا خو :

تە گولێبو ؟ دێ بێهنا تە هات ؟ تە بو ڤێ تێکێ بو ؟ ئێدی ئەز نەشێم بچمە جۆتی ژی .

هەیامەکێ درێژ ، مام مەسینك ما دمالڤە ژ ترسادا ئێدی نەدوێریا بچیتە جۆتی . مانا وی د مالڤە درێژبو .

ئینا گوتە ژنا خو :

ئەڤە هوسا چێنابیت دێ سوبەهی چمە جۆتی ، پیرهەڤی چ دکەت بلا وە بکەت .

ڕوژا پاشتر هەر وەکی بەرێ گاێت خو ئالف دایێ و دانە بەری خو ، مصاصك هەلگرت و چۆ ناڤ جۆتی .

مام مەسینکی دو سێ خەت ل زەڤیێ دان ، پیرهەڤی ژدویرڤە دیت یا بلەز دهێت دا ژوی بگەهیتە مام مەسینکی . پیرهەڤی گەهشتە لێڤا زەڤیێ و گوتێ :

مام مەسینکۆ ئەڤە تو هاتی ؟

وی ژی گوتێ .

ئەرێ ئەز هاتم ... بەلێ تو مێ نەخو ، حەتا ئەز توڤێ خو دهاڤێمە زەڤیێ ، دا پشتی من بچویکێت من بو خو هەلینن و بخون .

پیرهەڤی ما لڕەخێ زەڤیێ ل هیڤیا مام مەسینکی حەتا توڤێ خو

دهافێت • مام مەسینکی توڤێ خو هەمی هاڤێت ئینا پیرهەڤیێ گوتێ :

دێ وەرە دا تە بخوم

مام مەسینکی گوتێ :

بەری تو من بخوی وەرە دا فراڤینێ پێکڤە بخوین پاشی تە چ دڤێت بکە •

پیرهەڤی ڕوینشتە دەڤ مام مەسینکیو هەردوکا دەست بخارنێ کر حەتا هەردوکا تێر خاری •

مام مەسینکی گوتە پیرهەڤیێ :

ئەز دێ چمە دەستئاڤەکێ ، میزا من یادهێت •

پیرهەڤیێ گوتێ :

باشە دێ هەڕە بەلێ خو نەڤەهێلی •

مام مەسینك چو پشت بەرەکی دیت ڕویفیەك یێ ز وێڤە دهێت • گاڤا ڕویڤی دیتی مام مەسینك یێ ڕوینشتیە سەر دەمت ئاڤێ گوتێ :

هەبیت نەبیت دێ ئاویزێت تە خوم •

هندی مام مەسینکی بو خو هیڤی ژێ کرن • ڕویڤی گوتێ :

دێ ئاویزێت تە هەر خوم •

گاڤەکێ بو ـ قوڕ ـ قوڕا ـ زکێ مام مەسینکی ، ڕویڤی گوتێ :

ئەو بچیە ؟

مام مەسینکی گوتێ :

ئەڤە سالا خەلا من دو کویچکێت سان ژ برسادا خاربون ،
ڤێجار گاڤا تو دیتی ، یێ دبێژنە من مە بەردە دا ڤی ڕویڤی بخوین.

ڕویڤی گوتێ :

من هیڤی ژ تە هەیە تو وان بەرنەدە ئەڤە ئەزێ چۆم .

مام مەسینکی گوتێ :

هەکە تو گوهێ خو نەدەیە من ئەز دێ بەردەم .

رویڤی گوتێ :

کا دێ بێژە ، کا تە چ ژ من دڤێت دا بو تە بکەم .

مام مەسینکی گوتێ :

تو گرێ هە دبینی ؟

ڕویڤی گوتێ :

ئەرێ ... ئەزێ دبینم .

مام مەسینکی گوتێ :

دێ چیە سەرێ وی گری و دێ گازی کەی دێ بێژی :

هۆ ... مام مەسینکو ...

ئەو چ ڕەشاتیە لوێرێ ؟

ئەز دێ بێژمە تە :

ئەو کولڤلێ دارێیە .

تۆ بێژە :

هەکە ئـەو کولڤلێ دارێ نەبیت ، پیرهـەڤی بیت ... بشێت

دەوارێت حاکمی دکولن ، دەرمانێ وان دوهنێ پیرهەڤیانە ، هەکە پیرهەڤی نەبیت بکە دجوهالیدا •

ڕویڤی گوتێ :

باشە ••• ئەزێ چومە سەرێ گری •

مام مەسینکی دوخینێت خو گرێدان‌و زڤڕیڤە چو نك پیرهەڤیێ گاڤەکێ ڕویڤی گازیکر :

هۆ ••• مام مەسینکۆ •

ویزی گوتێ :

ئا ••• تە ••• چ ••• بوو ••

ڕویڤی گوتێ :

ئەو چ ڕەشاتیە لوێرێ ؟

مام مەسینکی گوتێ :

ئەو کولڤلێ دارێیە •

ڕویڤی گوتێ :

هەکە کولڤلێ دارێ نەبیت ••• پیرهەڤی بیت پشتێت دەوارێت حاکمی یێ دکولبوین دەرمانێ وان دوهنێ پیرهەڤیانە •

پیرهەڤیێ گوتە مام مەسینکی :

ئەو چ دبێژیت ؟

مام مەسینکی گوتێ :

یێ دبێژیت پشتێت دەوارێت حاکمی یێ دکولبوین دەرمانێ

وان دوهنێ پیرهەڤیانە •

پیرهەڤیێ گوتێ :

داوێ ئەز کەتمە سەر بەختێ تە نەبێژێ پیرهەڤیە ... بیبێژێ کولفلێ دارێیە •

مام مەسینکێ گازی ڕویڤی کرو گوتێ :
ئەڤ ڕەشاتیا تو دبینی ، کولفلێ دارێیە پیرهەڤی نینە •
ڕویڤی گازیکرەڤەڤ مام مەسینکیو گوتێ :
با ... هەکە کولفلێ دارێ بیت ، بکە د جوهالیدا •

پیرهەڤیێ گوتە مام مەسینکی :

ڕاست دبێژیت ... کا جوهالی بینە دا بچمە تێدا دا باوەربکەت ئەز پیرهەڤی نینم •

هەر زوی مام مەسینك بەزی چو جوهالێ خو ئیناو پیرهەڤی چو تێدا ، مام مەسینکیژی تازە دەرێ جوهالی ب ئاڤ شویژنێ دوریو گرێلکرە ناڤ زەڤیێو دەستدا پاویزبرەکی و ل تەنشتێت پیرهەڤیێ الەبو ب پاویزبرا حەتا هەستێت وێ د جوهالیدا هویر ـ هویرکرینو ڕابو گاێت خو دانە بەرسینگێ خوو زڤرییڤە مال •

ئەزژی هاتمەڤەو چ نەدا منو ڕەحمەت ل دای بابێت گوهدارو (خویندەڤانا) •

مام حەیدەر

هەبو ... نەبو ...

گوندەکێ خراب هەبو .. کەس لێ نەمابو ژ مریشکەکێ‌و دیکلەکی پێڤەتر .

هەیامەکی مریشك ما لێ بو بهار ، ئەوێ‌و دیکلی هێلیڤانکەك بو خو چێکرو مریشکێ دەست ب هێك کرنێ کر .

ڕوژەکێ ڕویڤیەك بێ‌حەسیا هات دیکل خار . روژا پاشتر خو نێزیکی مریشکێ کر ، مریشکێ زانی کو ڕویڤی چ دڤێت ئینا . گوتە ڕویڤی :

من‌و هێکێت من نەخو ئەم هەمی تێرا خارنا رۆژەکا تە ناکەین ، بەلێ هەکە تو بێهنا خو ل مە فرهەکەی ، ئەز دێ ڤان هێکا کەمە چویچك پاشی دێ مەزن‌بن‌و دێ هندی من لێ هێن تێرا خارنا تەیا گەلەك ڕوژا هەنە .

ڕویڤی گوتێ :

باشە ... دێ خوگرم .

هەیامەکێ دی پێفەچۆ ، مریشکێ هێکێت خو کرنە بچویچك ٠

مریشك ب چویچەلوکێت خو گەلە کەیفخوش بو ٠

هەیامەکی مریشکێ بەرێ خودایێ ڕویفی هاتەڤە ٠

مریشکێ گوتێ :

تو هاتی مام ڕویفی ؟

ڕویفی گوتێ :

ئەز لسەر قەولێ خو هاتم ٠

مریشکێ گوتێ :

ما ... وەعدێ مە ئەونەبو تو خوبگری حەتا چویچەلوکێت من مەزن‌دبن ؟

ڕویفی گوتێ :

ئەز گەلەکێ برسیمە ٠

مریشکێ گوتێ :

چویچکێت من گەلەك دبچویکن ، هەمی پێکڤە تێرا خارنەکا تە ناکەن ٠

ڕویفی گوتێ :

پا ... کەنگی بهێم ؟

مریشکێ گوتێ :

هەکو مەزنبون وەرە ٠

ڕویفی گوتێ :

باشه ... بەلێ زێ ڕوژێژی نەبێرە من خوبکرە ... هێژ زویە .

مریشکێ هزرێت خوکرن ، کا دێ چازا چویچکێت خو ژ دەڤێ ڕویڤی قورتال کەت ؟ چو ڕێ نەدیتن .

ڕوژەکێ گوهێ خو ددەتێ ـ تەق ـ تەقەکا ـ دهێت ، مریشکێ قەستا وی دەنگی کر بەرێخوددەتێ پیرەمێرەك یێ دارا دبڕیت .

مریشك نێزیك بو ، نیاسی کو مام حەیدەرە ، پیرەمێرێ گوندییە، دیارە ئەوژی یێ مای ژ گوندێ نەچویە .
مام حەیدەری گوتە مریشکێ :
ئەڤە تو ژ کیڤە دهێی ؟

مریشکێ گوتێ :
من هێکێت خو کرن ڕویڤیەك لمن پەیدابو گوت :
ئەڤروکە دێ تەو هێکێت تە خوم .

من ژێ بو خو هیڤی ژێ کرن کو خوبگریت حەتا ئەز ڤان هێکا دکەمە چویچەلوكو مەزن دبن پاشی بلا بخوت من هێکێت خو کرنە چویچك ، ڕویڤیێ هاتەڤە .

من هیڤی ژێ کرنەڤە ، دا خوبگریت حەتا تێژکێت من مەزن دبن ، پاشی بلا بهێت بخوت .

ئەزا هاتیمە نك تە تو ڕێکەکێ بو من ببینە ئەز پێ ژ ڕویڤی قورتال ببم •

مام حەیدەری گوتێ :

ئەززی وەکی تە پێ بتنێمە ، لڤی گوندی •

تو هەرە ••• هەکە ڕویڤی هاتەڤە ، وەرە بێژە من ئەز دێ ڕێکا وی زانم •

مریشك زڤری مالا خو ، چەند هەیامەك پێ نەچو ڕویڤی دیاربوڤە هاتە سەر قەولێ خو •

مریشکێ گوتێ :

مام ڕویڤی من نەزانی تو دێ ئەڤرو هیی ، تێژکێت من هەمی پێت چوینە ڤان بەروبەتەنا پێ بو خو دچەرن و نوکە ناهێنەڤە •

بەلێ هەکە تو سوبەهی بهێی ئەز ناهێلم ژ کولکێ دەرکەڤن اشی تە چەند بڤێن بو خو ببە •

ڕویڤی گوتێ :

باشە ••• دێ سوبەهی هێم •

ڕویڤی چوو مریشکێ قەستا مام حەیدەری کرو گوتێ :

سوبەهی دێ ڕویڤی هێت ، ڤێجا تو دتانا من وەرە ، هێژ وی بێ بەختی ئەم هەمی نەخارین •

مام حەیدەری گوتە مریشکێ :

تو زەڤیا هە دبینی ؟ ئەز دێ کۆرەکێ لێ کولم‌و دێ چمە
تێداو هندەك پویشی دێ بسەر خو دادەم ، ڕویڤی چو ژ من
نزانیت هەکە سوبەهی ڕویڤی هات تو بێژێ :
وەرە دا بچینە ناف زەڤیا هە بو خو هندەك داوەتێ بکەین ،
چنکی کەیفا من گەلەکا خوشە •
تو ڕویڤی بینە ، ناف زەڤیێ‌و تە شول پێ نەبیت • مریشك
زڤڕی‌ڤە مال •
ڕوژا پاشتر مریشکێ ڕویڤی دیت کو هات ، پێ بکەیفە ،
مریشکێ گوتێ :
وەرە بچینە ناف زەڤیا هە بو خو داوەتێ بکەین ئەفروکە
کەیفا من گەلەکا هاتی •
ڕویڤی بدویف مریشکێ کەفت‌و قەستا زەڤیێ کر •
مریشکێ ڕویڤی بر حەتا گەهاندیە ڕەخ کۆرا
مام حەیدەری • کۆلای‌و چویە تێدا •
مریشکێ گوتە ڕویڤی :
دێ مام ڕویڤی سترانەکێ بێژە دا داوەتێ ل بەر بکەین •
ڕویڤی دەست پێ کرو گوت :
« پلکە مریشکا ل ڤێ مەیدانێ
یا ڕادقوتیت ل‌ڤێ دیلانێ
دێ چویچەلوك‌و مویچەلوکیت وێ خوم دگەل چیقل دانێ »•
مریشکێ لێ‌ڤەگێڕاو گوت :

« مام حەیدەرو ... مام حەیدەر
خو ژ کورکێ باڤێ‌دەر
بگرە ڕویڤێ بێ مەفەر »

رویڤی گوتێ :

ئەڤە چ سترانە ؟ ئەز وەناکەم دیارە حیلەکا تێڕا .

مریشکێ گوتێ : مام ڕویڤی ئەز حیلا ناکەمو ژ قەولێ خوژی لێڤەنابم ، بەلێ ئەڤە بەندا سترانایە هوسا دهێت ، دا بشێین داوەتێ لبەر بکەین وێ گاڤێ مام حەیدەری خو ژبن پویشی هاڤێتە دەرو دارەك وەشاندە ناف‌چاڤێت ڕویڤی ، ڕویڤی کوشت .

مریشك‌و چویچەلوکێت خو بدویف مام حەیدەری کەڤتن‌و چۆنە مالا وێ .

مام حەیدەری گوتە مریشکێ :

ئەم یێکڤە دێ شول‌کەین‌و یێکڤە دێ خوین .

مریشکێ گووتێ : باشە ...

مام حەیدەر ڕابو زەڤی کێلاو مریشکێ دگەل چویچکێت خو گەنم برە ناف زەڤیێ دندك دندك چاندو چاڤێ خو لێ‌کر و سەخێر ژێ‌کر حەتا گەنمێ وان شین‌بوی‌و گولی دای ، چ ڕێڤینگێ د وێرێ‌ڕا دهات بەرێ خو دایێ کو شینکاتیا هەی ئینا خەلکێ گوندی زڤڕی‌ڤە ف گوندێ خوو گوند وەکی بەرێ ئاڤا بوڤە .

ئەزژی هاتمەڤە چو نەدا من‌و ڕەحمەت ل دای‌و بابێت گوهدارا و (خویندەڤانا) .

زەنگ و بەنگ

هەبو ••• نەبو •••

بزنكەك هەبو ••• وێ بزنێ دو كارك هەبون ، نافێ ئێكێ زەنگ بوو نافێ یادی بەنگ بوو •

هەرۆ سپیدی دا بزنك دەركەفت چیتە زان بەرزبەتەنا گیای خوت دا شیر بهێتــە گوهانا ، دا بدەتە كاركێت خو و بەری بزنك دەردكەفت ل بێتە زەنگ‌و بەنگا :

دەرگەهی ل كەسێ فەنەكەن حەتا ئەز دزفرمەفە مال •

بزنك ئێڤاری دا هێتەفە بەردەرگەهی دا گازی‌كەتێ :

« زەنگا من ••• بەنگا من
شیركێ سپیە یێ د گوهانا
گیاكێ شینە لبن ددانا
دەری ل دەیكا خو فەكەن دا بێتە خان‌و مانا » •

ئەوزی دا دەرگەهی ل دەیکا خو ڤەکەن‌و تێر شیری خون‌و دا نڤن
ڕوژەکی گورگەکی گولێبو گاڤا بزنکێ گازی تێژکێت خو دکر .
ڕوژا پاشتر خو لبەر دەرگەهێ بزنکێ ڤەنویساند حەتا بزنك دەرکەڤتی
و گورگ چو بەر دەری‌و گازی کرێ :

« زەنگا من ... بەنگا من
شیرکێ سپیە یێ د گوهانا
گیاکێ شینە لبن ددانا
دەری ل دەیکا خو ڤەکەن دا بێتە خان‌و مانا » .

ئینا زەنگێ‌و بەنگێ بەرێ خو دایێ زانی ئەو دەیکا وان نینە ،
هەردوکا گوتێ :

هەڕە تو دەیکا مە نینی دەیکا مە یا ڕەشە

گورك چو خو د تەنیێ ڤەدا حەتا ڕەش‌بوی‌و زڤڕی هاتەڤە
بەردەری‌و جارەکا دی گازی کرێ‌و گوتێ :

« زەنگامن ... بەنگامن
شیرکێ سپیە یێ دگوهانا
گیاکێ شینە لبن ددانا
دەري لدەیکا خو ڤەکەن دابێتە خان‌و مانا » .

ئینا جارەکا دی زەنگێ‌و بەنگێ گوتێ :
هەڕە تو دەیکا مە نینی ، دەیکا مە یاسورە .
جارەکادی گورکی لوتەك لخوداو چو خو دگلە سوری ڤەدا

هەتا رەنگێ وی سور بویو هاتەڤە بەردەرییو گازی کرێ :

« زەنگامن ••• بەنگامن

شیرکێ سپیە یێ دگوهانا

گیاکێ شینە لبن دەانا

دەری لدەیکا خو ڤەکەن دابێتە خانو مالا » •

ئینا جارەکا دی زەنگێو بەنگێ گوتە گورکی هەرە تو دەیکا مەنینی ، دەیکا مە یا گەورە •

ڤێجارێ ژی گورگ چو خو دهەرێ ڤەداو هاتەڤە گوتێ :

« زەنگامن ••• بەنگامن

شیرکێ سپیە یێ دگوهانا

گیاکێ شینە لبن ددانا

دەری لدەیکا خو ڤەکەن دابێتە خانو مانا » •

ئینا زەنگێو بەنگێ باوەر ژیکرو دەرگەهـ لێڤەکر ، گورگ ژی چو دژورڤە هەردوك خارنو چو سەر رێکا خو •

ئێڤاری بزنك ژچەرێ هاتەڤە بەرێخو ددەتێ دەرگەهێ کونێ یێ ڤەکریەو کەس لوێرێ نینە !!

هندی گازی کرێ ، زەنگامن ••• بەنگامن ، نەهەرێ کەسێ جاب لێنەدا •

بزنك رابو قەستا مالا هرچێ كرو چو سەر بانێ وێو پێت خو لبانی دان •

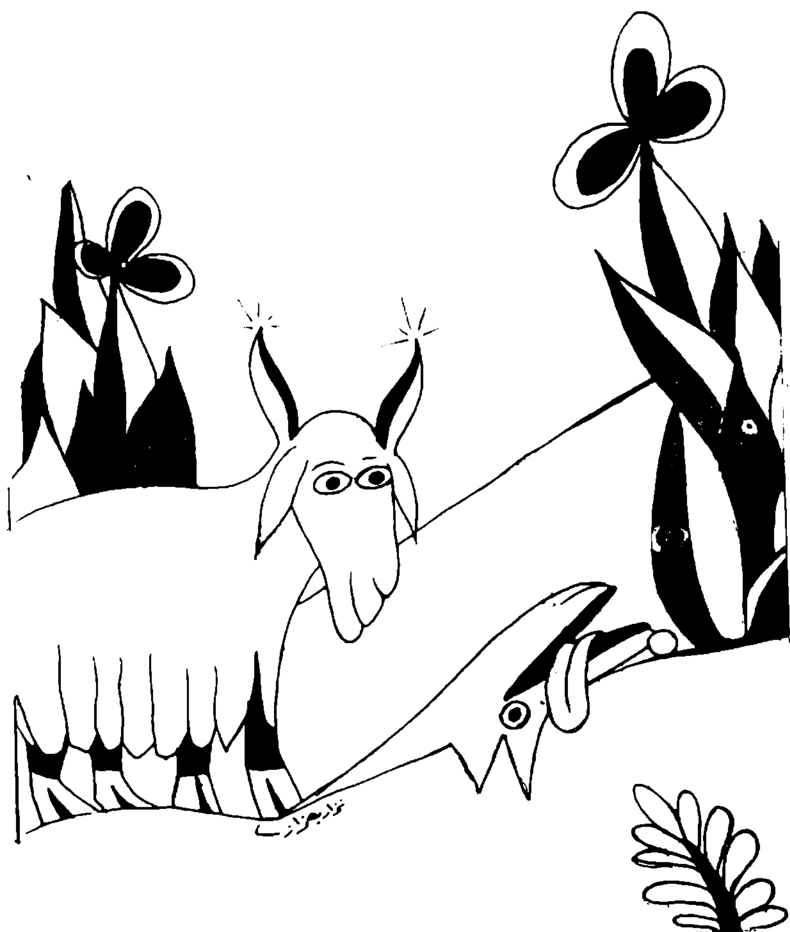
هرچێ دزورفه كره ـ بولەبولَ ـ و گازی كر :
« ئەوكی‌یە لسەر بانێ من ـ تە پتەپ ـ دكەت ؟
تژی قاپو كلوزێت من ئاخو بەر دكەت ؟
خولیێ بسەرێ خوو بابێ خو وەردەكەت ؟

بزنكێ گوتێ :
« ئەزم لسەر بانێ تە ـ تەپتەپ ـ دكەم
تژی قاپو كلوزێت تە ئاخو بەردكەم
خولیێ بسەرێ تەو بابێ تە وەردكەم
تەیا خاری زەنگا من
تەیا خاری بەنگا من
دێ هێیە شەڕو جەنگێت* منێ »

هرچێ گوتێ :
« من نەخاریە زەنگاتە
من نەخاریە بەنگاتە
ناهێمە شەڕو جەنگێت تە » •

بزنك زڤڕی چو قـەستا سەربانێ رویڤی‌كرو لبـانی راوەستیا ب پێهنا •

رویڤی گازی كرێو گوتێ :

ئەو کی‌یە لسەر بانێ من ــ تەپ‌تەپ ــ دکەت ؟
تژی قاپ‌و کلوزێت من ئاخ‌و بەر دکەت ؟
خولیێ بسەرێ خوو بابێ خو وەردکەت ؟ »

بزنکێ گوتێ :

« ئەزم ــ لسەر بانێ تە ــ تەپ‌تەپ ــ دکەم
تژی قاپ‌و کلوزێت تە ئاخ‌و بەر دکەم
خولیێ بسەرێ تەو بابێ تە وەردکەم
تە یاخاری زەنگامن
تە یاخاری بەنگامن
دێ هێە شەڕو جەنگیت من »

رویفی گوتێ .

« من نەخاریە زەنگاتە
من نەخاریە بەنگاتە
ناهێمە شەڕو جەنگیت‌تە » .

بزنك چو قەستا مالا گورگی کرو چو سەربانی پێهن لبانی دان .

گورگی گوتێ .

« ئەوکی‌یە لسەر بانێ من ــ تەپ‌تەپ ــ دکەت ؟
تژی قاپ‌و کلوزێت من ئاخ‌و بەردکەت ؟
خولیێ بسەرێ خوو بابێ خو وەردکەت ؟ »

بزنێ گوتێ :

« ئەزم لـەر بانێ تە ـ تەپ‌تەپ ـ دکەم
تژی قاپو کلوزێت تە ئاخو بەردکەم
خولیێ بسەرێ تەو بابێ تە وەر دکەم
تە یاخاری زەنگامن
تەیا خاری بەنگامن
دێ هێیە شەڕو جەنگێت من »

گورگی گوتێ :

« من‌یا خاری زەنگاتە
من یاخاری بەنگاتە
دێ هێمە شەڕو جەنگێت‌تە » .

گورك هاتە دەرفەو کارێ شەڕی کر ، بزنکێ بەرێ‌خودایێ نەشێتە گورگی ئینا گوتێ :

باشە ئەم دێ چینە نك قازێ شریعەتێ خو کەین .
گورکی گوتێ : باشە .. دابچین
ڕابون چونە نك قازی شریعەتی .

گورگ ڕابو تژی همبانەکێ با کرو هندەك نۆك کرنە تێدا وەکی دیـاری بو قـازی برن . بزنکێ ژی مـەنجەلۆکەکا تژی ماست بو بر .

قازی گوته بزنکێ :

ئەو چیە تە بو مە ئینای ؟

بزنکێ گوتێ :

هندەك ماستە بو سەر تێشتا تە و چێرۆکا خو دگەل گورگی هەی بو گوت .

گوتە گورگی ئەو چیە تە بو مە ئینای ؟

گورگی دەرێ همبانێ فەکر ، نوکەکێ کر - تف - چو بچاڤێ قازی کەفت ، چاڤێ وی کۆرە کر .

قازی گوتە خولامێت خو :

گورگی بگرن ددانێت وی هەمیا هەلکێشن و شوینا وان هەڤیری بکەنە تێداو شاخێت بزنێ ببڕن شوینا وان دو خەنجەرا بکەنە تێرا .

وانژی وەلێکرن ، و بەردانە ناف زەڤیێ دا شەڕی بکەن .

گورگێ گەرمە ، دەڤێ خو ژ دل هاڤێتە سنوهێ بزنکێ و ددانێت خو لێ گڤاشتن . ئینا ددانێت وی ێت هەڤیری کەفتنە ، دەڤیدا .

بزنکێ خو داباش و تۆچەك ل زکێ گورگی دا . زك لێ دڕاند ، زەنگ و بەنگ هەردو ژێ دەرکەفتن و دەیکا وان هەردو مانە بەری خوو برنەڤە .

بزنكێ گوته تیژكیت خو :

ما من نەگوتبو هەوە دەرگەهی ل كەسێ ڤەنەكەن ؟

وانژی گوتێ :

ئێدی ئەم دێ گوهێ خو دەینە ته .

دێ وێ كەین یا تو دبێژی .

● هوسا ژی دهێته گوتن : (شەڕێ چەنگیت منێ) .

رویقی

هەبو ... نەبو ..

پیرەژنەکێ بزنکەك هەبو ...

هەڕو دا ڕابیت شیرێ بزنا خۆ دۆشیت‌و مەیینیت‌و دا بەت
ڕژنیت .

هەیامەکی ڕویڤیەك هوی‌بوبێ هەڕو دچو ماستێ پیرەژنێ
خار .

ڕوژەکێ پیرەژنێ خو لبەر ڤەشارت دا بزانیت ئەو کی‌یە دهێتە
ماستێ وێ دخوت ؟

بەرێ‌خودایێ ڕویڤی هات سەرێ خو کرە د مەنجەلۆکێ‌دا .
پیرەژنێ نەکرە نەمەردی داسکەك وەڕباندە کوریا وی ، کوریا
وی بنی‌ڕا بڕی .

ڕویڤی ڕەڤی چو ناڤ هەڤالێت خو ئینا هەمیا بو خو یاری پێ کرنو گوتێ :

« هە قوتو ... قوتو ب گەلیادا

خوینا سورا ب لنگادا »

ڕویڤی گەلەك پوسیدەبو ، ڕابو چو نك پیرەژنكێ بو خو هیڤی ژێ كرن ، دا كوریا وی بدەتەڤێ . پیرەژنكێ گوتێ :

هەرە بو من مەنجەلوكەكا ملستێ بینە دێ كوریا تە دەمەڤ تە. ڕویڤی چو نك بزنێو گوتێ :

« بزنێ ... شیر بدە ... بو پیر بدە

دا پیر كوریكا مام ڕویڤی بدە . »

بزنێ گوتێ :

هەرە چولی بو من بینە دا شیری بدەمە تە . ڕویڤی چو نك دارێو گوتێ .

« دارێ چول بدە

بو بزن بدە

بزن شیر بدە

بو پیر بدە

دا پیر كوریا مام ڕویڤی بدە »

دارێ گوتێ :

هەرە بیبژە ئاڤێ دا بهێتە بن من دێ چولی دەمە تە . ڕویڤی چو نك كانیێ گوتێ :

« کانیێ ئاڤ بده
بو دار بده
دار چول بده
بو بزن بده
بزن شیر بده
بو پیر بده
دا پیر کوریا مام ڕویفی بده • »

کانیێ گوتیێ :

هەڕە بێژە کچکا بهێنە سەر بانیێ من – تەپ – تەپێ – بکەن دا ئاف بزێت •

ڕویفی چو نك کچکا گوتیێ :

« کچکێن ••• وەرن لسەر کانیێ – تەپ – تەپ – بکەن دا کانی ئاف بده
بو دار بده
دار چول بده
بو بزن بده
بزن شیر بده
بو پیر بده
دا پیر کوریا مام ڕویفی بده • »

کچکا گوتیێ :

هەڕە بو مە شمگا بینە

ڕویفی چو نك (مێرکێ شمکا) بچێ دگەت گوتێ :

« مێرکۆ شمك بدە
بو کچ بدە
کچ تەپ ئەپ بکە
داکانی ئاف بدە
بو دار بدە
دار بچول بدە
بو بزن بدە
بزن شیر بدە
بو پیر بدە
دا پیر کوریا مام ڕویفی بدە »

مێرکی گوتێ :

هەڕە بو من هێکا بینە

ڕویفی چو نك مریشکێ گوتێ :

« مریشکێ هێك بدە
بو مێر بدە
مێر شم بدە
بو کچ بدە
کچ ـ تەپ ـ تەپ ـ بکە
داکانی ئاف بدە
بو دار بدە

دار چولی بده
بو بزن بده
بزن شیر بده
بو پیر بده
دا پیر کوریسا مام ڕویفی بده ،
مریشکێ گوتێ :
هەڕە بو من تومکی بینه
رویفی چو نك کارکێو گوتێ :
، کارێ توم بده
بو مر بده
مر هێك بده
بو مێر بده
مێر شم بده
بو کچ بده
کچ ـ تەپ ـ تەپ ـ بکه
کانی ئاف بدە
بو دار بده
دار چول بده
بو بزن بده

بزن شیر بــده

بو پیر بــده

دا پیر کوریا مام ڕویڤی بده »

کاریێ گوتیێ

بزه مشکی بەلاَ خو ژ من ڤەکەت •

ڕویڤی چو نك مشکی گوتیێ :

« مشکۆ بەلاَ خو ژ کاریێ ڤەکە

دا کار توم بده

بو مر بده

مر هێك بده

بو مێر بده

مێر شــم بــده

بو کچ بــده

کچ ـ تەپ ـ تەپ ـ بکە

کانی ئاڤ بده

بو دار بده

دار چول بــده

بو بزن بده

بزن شیر بده

بو پیر بده

دا پیر کوریا مام ڕویڤی بده • »

مشکی گوتێ :

بێژە کێتکێ بەلاّ خو ژ من ڤەکەت .

ڕویڤی چو نك کێتکێ گوتێ :

« کێتکێ ... بەلاّ خو ژ مشکی ڤەکە
دا مشك بەلاّ خو ژ کارێ ڤەکەت
دا کار توم بدە
بو مر بدە
مر هێك بدە
بو مێر بدە
مێر شم بدە
بو کچ بدە
کچ ـ تەپ ـ تەپ ـ بکە
دا کانی ئاڤ بدە
بو دار بدە
دار چول بدە
بو بزن بدە
بزن شیر بدە
بو پیر بدە
دا پیر کوریا مام رویڤی بدە . »

ئینا کێتکێ بەلاّ خو ژمشکی ڤەکرور مشکی بەلا خو ژ کارێ

ڤەکرو کارێ تومك دا مریشکێو مریشکێ هیك د نه (میرکێ)* و

میرکی شمك دانه کچکاو کچ بچون داوەت لسەر کانیێ کرو

کانیێ ئاڤدا دارێو دارێ چولی دابزنێو بزنێ شیردا

پیرەژنێو پیرەژنێ ژی زەنگلەك بسەرێ کوریا رویڤیڤەکرو دانێ •

رویڤی چو ناف هەڤالێت خو ئینا هەمیا گوتێ :

ئەڤە تە ئەو زەنگل ژکیڤە ئینایە ؟

رویڤی گوتێ : ئیڤاری ئەز چومە شیڤا هەنێ من کوریا خو کرە دئاڤێدا هەتا سپێدی ، بەرێ سپێدێ من کوریا خو ئینادەرڤە کو زەنگەلەکا بسەرێ وێ ڤە چێبوی • ئینا رویڤیا قەستا شیڤێ کرو کوریێت خو داهێلانە ئاڤێ هەتا بەرێ سپێدێ دونیا زەلالبو دڤیا کوریێن خو بینە دەرڤە نەهەرێ نەشیان جەمەدێ یالێدایو پێت قەرسین ،رویڤی مانە بویحالی هەتا کەروانەك بسەردا هاتی،کەرواتیا هژ دیت کو ئەو کوما رویڤیا یالوێری ـ هەر تێکی دەستێ خو هاڤێتە دارەکیو بەزینێو لتەنشتێت رویڤیا راوەستیان بدارا ،رویڤیێ دیژی ئەوێ زەنگل بسەرێ کوریێ ڤە ژوان وێڤەتر ـ تیڤ تیڤ ـ بخو پێدکرەکەنیو تولا خو ژهەڤالێت خو ڤەکر هەکو پیری کوریا وی بری • (پشتی رویڤیا قوتانا خو خاری هەمی کوم بونو گوتە ئێکودوو ئێدی ئەم یاریا نەبئێکودوو نەبکەسێ ناکەین دائەڤە نەهێتە سەرێ مە) و ئەز ژی هاتمە ڤە بچو نەدامنو رەحمەت لدایو بابێت گوهدارو (خویندەڤانا) •

● ـ میرکێ شمکا بچندکەت دیارەکییە •

کچکا قڕێژێ

هەبو ... نەبو ... کچکەك هەبو ... کچك گەلەکا قرێژی بو، چ جارا نەدهێلا دەیکا وێ سەرێ وێ بشــوت ، هنــدی دەیک زێ دا هێتێ دا بێژیتێ :

کچا من دێ وەرە دا سەرێ تە بشوم . کچکێ گوهێ خـــو نەددایێ .

هەیامەکێ درێژ ما وەسا ، ئێنا سپها بەردایێ ، وەسا بەردایــێ ، مروڤی موێێت سەرێ وێ و جلکێت وێ ژ ڕشكو سپها نەددیتن .

دای پێڤە وەستیا چ ڕێك بو نەدیتن ئێنا ژ مال دەرێخست .

گوتــێ :

تو ب ڤێ قرێژیێ و ڤان سپها لڤێرێ نابی . کچك دەرکەفت و چو نجۆلی .

هەر چو ... چو . بڕێڤە شکەفتەك دیت چو تێڤەو بشـــەڤێ مالوێرێ .

ب شەڤێ سپهـ لێ کومبون و گوتە ئێکودو :

ئەڤ شەڤە دێ ئەم هەمی بەزدەینێ و دێ خڕینێن حەتا دبەینە

بەر ڕوبارى ، پاشى دێ هاڤێنەد ئاڤێدا .

کچکێ ئاگەهـ ژ تەکبیرا سپها هەیە ، بەلێ نەوێریت خو بلڤلڤینیت .

ڤاڤەکێ سپهـ ڕێزبونو گوت :

« مالێت مە یێ ل شکەفتێ

ئێکا کۆرە یا لێ

بگرن باڤێن ئاڤێ »

وێ گاڤێ دلێ هندەك سپها یێ سوتو ما پێڤە . وان گوتە هەڤالێت خوو لێ ڤەگێڕا :

« مالێت مە یێ لبن بەرى

یێ دادەن جلێ کەرى

ژێ گەڕن خولى سەرێ »

ئینا کچکێ خو لڤلڤاند ، وێ گاڤێ سپها زانى کو کچکا هشیارە، یا د خەو نینە .

ئینا گوتە ئێکودو :

« شەقیلۆ ... شەق ماڤیلۆ

شەقیلۆ ... چاڤێت بەق لێ . »

بو سپێدە کچك ڕابو قەستا مال کرو گوتە دەیکا خو تۆدا .. وەرە سەرێ من بشوو تێدى ئەز دێ گوهێ خو دەمە تە .

ئەزژى هاتمەڤە چ نەدا منو ڕەحمەت ل دایو بابێت گوهداراو (خوێندەڤانا) .

داريقان

هـەبو ... نەبو ...

داريڤانەك هەبو .. سێ كچ هەبون .

هەڕو دا چيتە چياى پشـتيەكێ دارا بو خـو ئينيتو دا بەتـە بازێڕى فرۆشيتو پارێت خو دەتە ب نانو هێتەڤە مال .

ڕوژەكێ سپێدێ زوى ڕابو وەريسێ خو هەلگرتو قەسـتا چياى كر ، برێڤە كێتكەك ديت . كێتك هەر هێدى ، هێدى هاتە بنكڤەو ــ نەوى ــ . دارڤانى كێتك ڤياو دلێ وى گەلەك چويێ .

ڤيا دگەل خو ببەتە مال ، بەلێ بيرا وى هات دێ چ دەتێ ؟

ئەو نانێ بدارێت وى دهێت بكوتتەك تێرا وىو بچويكێت وى دكەن ، ڤێجار دێ چ دەتە كێتكێ ؟ ئينا كێتك هێلاو پشتێ دارێت خوە كرە پشتا خوو هاتەڤە .

وەكى هەڕو دارێت خو برنە بازێڕى دانە بنانو قەستا مال كر . ب شەڤێ گوتە بچويكێت خو :

من كێتكەكا خشكۆك ل چياى ديت ، وەكى يێت كەهى بو ، هـەر دهـاتە ب نك من ڤـە ، بـەلێ دەستێ مـە يێ كورتەدا چ دەينێ . لەوا من نەئينا .

ئینا کچا بچویك گوتە بابێ خو :

بو من کتێنکێ بینە ، ئەز دێ کەرەکێ نانێ خو

دەمێ ، بابێ ژێ گوتێ :

باشە سوبەهی دێ ئینم •

ڕۆژا پاشتر مێرك چوفە چیای دارا ، بەرێ خو دەدەتێ هێژ ـ نەو ـ نەوا ـ کتێکێ‌یە دناف بەراڕا دارڤانی خو ژێ نێزك کر، کتێك ژبەر نەرەفی ، وی ژی گرت‌و کرە د چانتکێ‌داو پشتێ داوا ل پشتا خو کرو ئینا باژێری ، پشتێ خو فرۆت دا بنان‌و زڤری مال•

دارڤانی کتێك دا کچا خو یا بچویك •

کەیفا وێ گەلەك پێ‌هات ،کچکێ نانێ خو دوکەر کر ،کەرەك وێ خارو کەرێ دی دا کتێکێ •

کتێکێ هوییێ خو دا کچکێ ، نچی جهێ دچوییێ کتێك دا لدویف چیت •

هەیامەك پێفەچو کتێکێ گوتە عەیشوکێ ، بیژە دەیکا خو ئەم دێ سوبەهی چینە چیای بو خو سێرانێ ، بەلێ خویشکێت تە دگەل مە نەهێن ، ئەزو تو بتنێ دێ چین •

کچکێ گوتە دەیکا خو :

ئۆدا ئەزو کتێکا خو دێ سوبەهی چینە چیای سێرانێ •

دەیکا وێ گوتێ :

دێ بلا کچا من بەلێ مە چ نینە بو هەوە داین ، دێ چ
ن سێرانێ خون ؟

کچکێ گوتێ :

بلا ئێودا مە چ نەڤێت •

پشتی وەگوتی کـەربێت خویشـکێت وێ ژێ ڤەبون ئینـا

هەردوکا گوتە دەیکا خو :

ئێودا نەهێلە بچیت ، مـە نان نینـە ئـەم بخوین ما شـولێ
مە سێرانن ؟

دەیکا وان گوتێ :

بلا بچیت ما دێ چ ژ مە کەفتە ئاڤێ ؟

ڕوژا پاشتر کێتێك بەری کچکێ کەفتو چون قەستا چیای
کر ، هەر چون ، حەتا گەهشتینە وی جهی ئەڤێ باپێ عەیشوکێ
دار لێ دکرن •

کانیەکا ئاڤێ لوێرێ بو ، کێتکێ گوتە عەیشوکێ :

تو ڕوینە سەر ڤێ کانیێ ئەز دێ چمە وێرا هەو هێمدڤە •

کچکێ گوتی :

باشە ••• بەلێ زوی وەرەڤە •

کچك ڕوینشتە سەر کانییێ و ، کێتك چو حەتا لبـەر چاڤا
بەرزەبوی •

نەبێژە کیتك کچا مێرێ ئەجنا بو ، چو مالا خو ، گوتە دەیکا خو :

ڕابە بو مە سەرهەڤیرکەکی تژی نان بکە ، ئەم یێت هاتینە سێرانێ .

دەیکا وێ ڕابو تژی سەرهەڤیرکەکی نان کرو کیتکێ هەلگرتو ئینا سەر کانییێ دەڤ کچکێ .

گاڤا چاڤێت کچکێ ب سەرهەڤیرکێ نانی
کەڤتین دەڤێ وێ ژ کەیفادا هندە بەش بو .

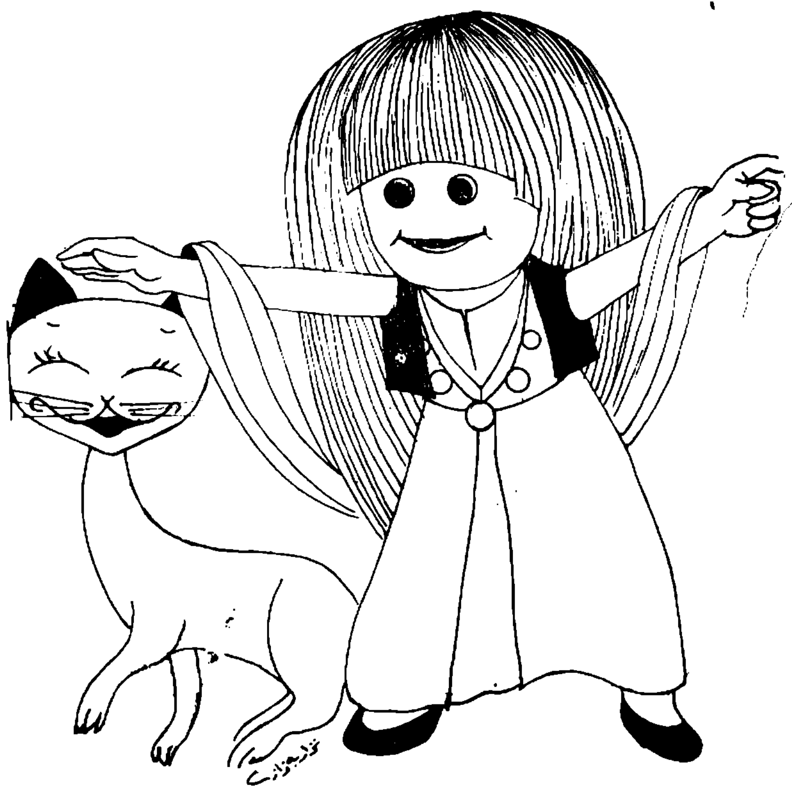
کچکێ سەرهەڤیرکێ نانی دانا بەرخوو لێ پالەبو . کچکا برسی بو ، ئەڤە سێدێوەرە وێ کەرەکێ نانی نەخارییە .

گاڤەکێ بەرێ خو ددەتێ بابێ وێ هاتە سەر کانییێ وەختێ چاڤێت بابێ ، ب کچا وی کەڤتین ددلێ خودا گۆت :

ئەڤە کچا من ل ڤێرێ چ دکەت ؟

باب چو بنکڤە ، دیت ئەڤ خارنا هویا مشە یا لبەر کچا وی ، ئەوژی ڕوینشتو لێ پالەبو . هندی هەردوکا خاری ... خار ... و یاژبەر مایی دناڤ سەر هەڤیرکی وەرکرو دانا سەر پشتیێ خوو بو بچویکێت خو برە مال .

دارڤانی پشتیێ خو برە بازێری فرۆت ، بەلێ ڤێ جارێ شوینا نانی هندەك شەکرو چا کڕینو برنە مال .

دارڤانى سەرهەڤیرێکێ نانى دانا بەر بچویکێت خوەر گوتى :

ئەڤە خویشکا هەوە عەیشۆکێ یێ بو هەوە فرێکرى ، ئەوان ژى کەڤتنە سەر تێر خار ، بەلێ کەربێت هەردو خویشکا گەلەک ڤەبون ژ گوتە ئێکودو :

خوزى مە گوتبا بابێ خو کێتکێ بو مە بینیت ، بو ئێتدر ، کێتک ژ عەیشۆک هاتنەڤە ، بەلێ هەردو خویشکا ژ کەربادا دگەل نەئاخڤتن •

ئێدى هەردو خویشکا پرکا خو د کێتکێ نان ، هەرپو دەردێخستن دقوتا ، بەلێ عەیشۆکێ چاڤێ خو لێدکر ، چەند بیا داوەتەک ، ئان سێرانەک دا کێتک چیتە مالا دەیکا خو ، حلکا بو عەیشۆکێ بینیت و خویشێت وێ دا مینیه وەسا •

روژەکێ ل گوندى بو داوەت ، کێتک چو مال دەستەکێ کراس و فیستانا بو عەیشۆکێ ئینا •

وێ ژى کرنە بەرخوو چو ناڤ داوەتێ •

گاڤەکێ چاڤێت کورێ حاکمى ڤێکەڤتن ، ئینا چو گوتە دەیکا خو ، هەوە بڤێت نەڤێت ل چ جهێ لێ بیت دڤێت ئەوێ کچا هە بو من بینن •

ژنا حاکمى پسیارکر ، ئەڤە کچا کێ یە ؟

داوەتیا گوتێ :

کچا دارڤانى یە •

هندی ژنا حاکمی گوته کوڕێ خو : دێ چاوا کچا دارڤانی بو خو ئینیو تو کوڕێ حاکمی ؟!

ئەهەرێ کوڕکی گوتێ :

من دڤێتو دێ هەر بو من ئینن •

دەیکا وی نەچاربو ڕابو خازگینێت عەیشۆکێ ڤڕێکرنە مالا دارڤانی داکو کچا وی بخازن بو کوڕێ حاکمی •

دارڤانی گۆتە خازگینا :

کیژ کچا من ؟

ئەوانژی گوتێ :

ئەوا هە ••• یا لناڤ داوەتێ •

دارڤانی گوتێ :

بلا ••• هەرچەند ئەو کچا من یا بچویکە ، خویشکێت وێ یێت ژ وێ مەزنتر هیژ شـویئەکرینە ، بـەلێ یا من چ ئاخڤتن نینن ، هوین چاوا حەزدکەن ئەز خودانێ وێمە ، ســەرێ من مویە لبەر شیرێ حاکمی •

خازگینێت عـەیشۆکێ زڤڕینـەڤـە ، ڕوژا پاشتر حاکمی پارزینەکێ زێڕا بو دارڤانی ڤڕێکرە مالە وی •

هەیامەکی • مان ، ڕوژەکێ هاتن دا عەیشۆکێ ڤەگوهێزن ، مەعافەك ئیناو عەیشۆك کرە تێدا دا ببەن ، خویشکێت وێ گوتـە تێکودو •

دێ بلا بچیت بەلکی کیتکێ بو مە بهێلیت •

بەلێ عەیشۆك کەڤتە ڕکێ گوتە داوەتیا :

هەکە کیتکا من دگەل من نەئینن ئەز دگەل هەوە ناهێم و هینگێ راوستیا کیتك دگەل خو بر ، هەیامەکی عەیشۆك ما ل مالا حاکمی •

ڕوژەکێ کیتکێ پسیار ژێ کر گوتێ :

ئەرێ مێرێ تە تو گەلەك دڤێی ؟

وێ ژێ گوتێ :

ئەرێ ئەز گەلەك دڤێم •

کیتکێ گوتێ :

یا دێ ئەڤرو مێرێ خو بجەڕبینە •

عەیشۆکێ گوتێ :

چەوا ؟

کیتکێ گوتێ :

هەکە مێرێ تە هاتەڤە خو سل کەو ـ پت ـ بتێ ـ بکە ، هەکە ڕەق دگەل تە ئاخفت بێژێ :

ڕەق دگەل من نەئاخفە ، جەڕیفکێ مالا بابێ من تازەترە ژ ڕەهێت بابێ تە ، کا دێ مێرێ تە چ کەتو چ بێژیت ؟

کچکێ گوهێ خو دا کیتکێ ، گاڤا مێرێ وێ هاتیەڤە ، وێ ژی خو سل کرو کرە ـ پت ـ پت ـ ، وی ژی گوتێ :

ئەڤە تە ئەڤرو چیە ؟ تو بۆچی ـ قرە ـ قرێ ـ دکەی ؟

وێ ژی گوتێ :

رەق دگەل مـن نەئاخڤـە ، تو ب هنـدێ دخورێ کو تو کورێ حاکمی ؟

جەرێفکێ مالا بابێ من تازەترە ژ رەهێت بابێ تە !

کورێ حاکمی گەلەك ئوسیدەبو گوتە ژنا خو :

یاهەکە تو وەسا یا بێ منەتی ، دێ رابە هەرە مالا بابێ خوو نەهێیەڤە حەتا تو وی جەرێفکێ ژ رەهێت بابێ من تازەتر دئینی . کورێ حاکمی عەیشۆك دەرێخستو ڤرێکرە مالا بابێ وێ .

عەیشۆکێ هزرێت خو کرنو بو خو گوت :

ئەڤە، کێتکێ چ بسەرێ من ئینا ؟ چ ئوف جەرێفکە ل مالا بابێ من ژ رەهێت حاکمی تازەتر ؟! کێتکێ زانی کو عەیشۆك گەلەك بوسیدەبو ئینا گوتێ :

خو پوسیدەنەکە ئەز دێ بو تە وی جەرێفکێ ئینم یێ ژ رەهێت حاکمی تازەتر !

کێتك چو قەستا مالا بابێ خو کرو گوتە دەیکا خو :

ئۆدا ... تو رابە دەوارەکی ژ زێرو یاقوتا بارکەو جەرێفکەکێ بینە هەر زلکەکێ وی زێرەکی پێڤەکەو ب ناڤچاڤێت دەزاری ڤەکە .

دەیکا کێتکێ رابو بارەکێ زێرا دانا سەر شـــتا دەوارەکیو

جه‌ڕیفکه‌کێ زێڕا بناف‌چاڤێت ده‌واری ڤه‌کرو هه‌فسار دا ده‌ستێ کیتکێ .

کیتکێ ده‌وار ئینا نك عه‌یشۆکێ هه‌ردوکا ده‌وارێ بارێ وی زێڕ بره مالا حاکمی .

کوڕێ حاکمی ده‌رکه‌فته به‌ر ده‌ری دیت ئه‌و بارێ زێڕا یێ ل ده‌واری‌و جه‌ڕیفکێ ب ناف‌چاڤانه :

ئینا کوڕێ حاکمی ژ عه‌یشۆکێ ئاشتبو، گوتێ :

ڕاسته ئه‌ف جه‌ڕیفکه ژ ڕهێت بابێ من تازه‌تره . هه‌یه‌ك

پێڤه چو کیتکێ گوت :

ئه‌ز دێ ڕابم عه‌یشۆکێ جه‌ڕبینم ، کانێ شوینا وێ چاکیا من ل ێ کری دێ چ که‌ت ؟

کیتك چو د مه‌زه‌لکا عه‌یشۆکێ‌ڤه‌و خو مراند گاڤا چڤێت عه‌یشۆکێ ل ێ کڤتین کو یا مری ، ڕابو ب خو داداو که‌گری ، کوڕێ حاکمی لدویف ده‌نگێ گریێ وێ هات ، به‌رێ‌خو دده‌تێ عه‌یشۆکا د خریقێن‌چوی ژبه‌ر مرنا کیتکێ ، زیژی گوتێ :

مالا ته . . . ما شه‌رم‌نینه ؟ . . تو بو کیتکه‌کێ دکه‌یه گری ، هشه نه‌که‌گری دێ بو ته سه‌د کیتك ئینم ژ ڤێ جنه‌تر ، دیڤدی ، هێدی دله‌دلی عه‌یشۆکێ دا ، گازی خولامه‌کی کرو گوتێ :

وه‌ره ڤێ کیتکا مری باڤێژه سه‌ر گویفانکی . خولامی کوڕا کیتکێ گرت‌و خراند بر هاڤێته سه‌ر گویفکی .

کێتك یا ساخە نەمریە ، ڕابوڤە بو خو گوت :

دێ باشە عەیشوٚکێ تو ئەڤەی ؟ ئەڤە هاتە شوینا قەنجیێ ؟

کێتك ڕابو جارەکا دی فەستا مالا حاکمی کر . عەیشوٚکێ هو دیت کێتک وێ هاتەڤە گەلەك کەیفا وێ هات‌و کرە د کوٚشـــــا

خودا . کێتکێ گوتێ :

« عەیشوٚکا سەودەلێ

تە بیەمەڤە حەدێ بەرێ »

عەیشوٚك کەڤتە هیڤیاو گوتێ :

من نەزانی ... من کرو تو نەکە .

کێتکێ گوتێ :

باشە ، بەلێ ئێدی ئەز لنك تە نابم ، دێ چمە مالا خوڤە .

هندی عەیشوٚك هاتێ نەهەرێ کێتکێ ل دەرێ داو چو فەستا مالا خو کرەڤە .

عەیشوٚکژی ب مالا خو خوشبوو .

ئەزژی هاتمەڤەو چ نەدا من‌و ڕەحمەت لدای‌وبابێت گوهدارا و (خوێندەڤانا) .

زمم

هەبو ... نەبو

مێرکەکی ناڤێ وێ عەباس بو ، ژنەك هەبو ناڤێ وێ زەم بو .
عەقلێ زەمێ یێ سفك بو ، وەکی تەلەدینا و ترچەدنیا بو .
رۆژەکێ مێرێ وێ بەرخکەك ڤەکوشت و گوشتێ وێ دا سەر کوچکی دا بکەلیت .
زەمێ گوتە مێرێ خو :
هەکە مە گوشت خار دێ هندەك مێڤانە دبەر ددانێت مـارا ، راپـە دا بو خو بچینە مێرگا هەنێ هندەك زلکا دا گوشتی پێ ژبـەر ددانێت خو بینینەدەرێ عەباسی گوتێ :
باشە دابچین حەتا ئەم دزڤرینەڤە دێ گوشتێ مە کەلیت .
بـرێڤە زەمێ مێرکەك دیت ئینا گوتێ :
مێرکو نەچیە مالا مە گوشتێ مە یێ لسەر کوچکی ، نان یـێ لناڤ سەرەدەڤیرکی و کلیل یاد قولقولکا دارێ داەڤنجار هشیار بە نەچیە ژوور .

میرکی گوتێ :

باشە ئەز دچم .

میرك ژ ژەنێو عەباسی ڕابوری ، ڕاست قەستا ئالا وان کر ، کلیلك ژ قول ، قولا دارێ ئینادەرێ و دەر فەکرو کەفتە سەر قازانا گوشتی ، حەتا ـ خرێن ـ ژ بنێ قـازانێ ئینـایێ چنیـەکێ نانی د سەرهەفیرکی ڕا هێلای .

ڕوژا پاشتر میرێ وێ گوتێ :

ژەمێ فێ لڤایێ ببە نك بیرکەری دا بکەتە ڕیس‌و دەستەکی بەرگویزا ژێ چێکەت . ژەم‌ڕابو لڤاکرە د بن کـڤشێ خوفـەو چۆ حەتا گەهشتیە سەر گەڕانکەکێ بەرێ خو دایێ یا تژی بەقە ـ ویڕ ـ ویڕا ـ وانە .

وێ‌ژی گوتە بەقا :

ئەڤە لڤا میرێ منە ... من یا ئینای دا بڕێسن‌و بکەنە بەرگویزو دەستدا لڤا خو کرە د ئاڤێ داو زڤری‌فە مال .

چەند ڕوژەك بسەرفە چون میرێ وێ گوتێ : ژەمێ بەرگویزێت من چ لێ هاتن ؟

وێ‌ژی گوتێ .

ـ ئەزا دچوم سەحەکێ ژێ بکەم .

زەم ڕابو پارزینکێ خوب ملێ خوڤە کرو تەڤرکەك کرە تێدا بو خو گوت :

بەلکی بڕێڤە هندەك کویزرکێ بکەم بچو سەر گە ڕاڤکا بەق تێدا ، بەرێ خو ددەتێ یا هشك بوی‌و چ بەق لوێرێ نەماینە . وێ زی ژ کەربادا ، کونێت بەقا هەمی ب تەڤرکی هەلکولان ، گاڤەکێ تەڤالەکێ زێڕی ژبن کوڕبەقکێ دەرکەڤت ! زەمێ بو خو گوت :

هەبیت نەبیت ئەڤە شەیێ وانێ هرییێە دێ ژ پێش لڤا خوڤە بەم‌و ئەز نادەمەڤێ حەتا بەر گویزێت عەباسی دئینن ، تەڤالێ خو یێ زێڕی کرە د پارزوینی داو قەستا مال کر .

عەباسی گوتێ :

زەمێ تە بەرگویزێت من ئینان ؟

زەمێ گوتێ :

جامێرۆ ئەز چوم بەرێ خو د دەمێ بیرکەرا مالێت خو یێت بارکرین ، ئینا من ژی ژ کەربادا خانێت وان هەڕفاندن شەیێ وان یێ هرێ زیێر بەرگویزێت تەڤە بێ ئینای گاڤا چاڤێت عەباسی ڤێ کەڤتین زانی ئەو تەڤالێ زێڕیە ، ئینا گوتێ :

تە باش کر ... هەما ژێڤەبە من چ بەرگویزێ نەڤێن .

عەباس ڕابو تەڤالێ زێڕی برە بازێڕی فرۆت ، بو خو گەلەك مشت پێ کڕین‌و هاتەڤە ، گوتە زەمێ :

زەنێ ... ئەڤ تێرا مێ هەیڤا من قوویتێ کرى ، هندەك بۆ ڕەجەبێ ... و هندەك بۆ شەعبانێ و یێت دەینیت بۆ ڕەمەزانێ
زەمێ گوتێ : باشە .. وانژی باهرا خو دڤێت . زەم دەرکەڤە بەردەرى ڕاوەستیا گاڤەکێ مێرکەك دوێرێڕا هات ، زەمێ گوتێ :
مێرکۆ ناڤێ تە ڕەجەب نینە ؟
وىژى گوتێ : بەلێ .
زەمێ گوتێ : وەرە قوویتێ خو ..
مێرك هاتەژوور باهرا خو برو چو .
زەم چو دەرڤەڤە دیت مێرکەکێ دى هات ، گوتێ :
مێرکۆ ناڤێ تە شەعبان نینە ؟
وىژى گوتێ : بەلێ ..
زەمێ گوتێ : وەرە قوویتێ خو !
مێرك هاتە ژوور وىژى باهرا خو برو چو .
جارەکا دى زەم چو دەرڤە ڕاوەستیا ، دیت مێرکەکێ دى یێ دهێت .
زەمێ گوتێ :
مێرکۆ ناڤێ تە ڕەمەزان نینە ؟
وىژى گوتێ : بەلێ ..
زەمێ گوتێ : وەرە قوویتێ خو .
مێرك هاتە ژوور وىژى یێ ماى بۆ خو برو چو .

عەباس هاتە مال ، ژەمێ گوتێ :

جانێرۆ ... من دەینێ ڕەجەب و شەعبان و ڕەمەزانی دایێ .

عەباسی گوتێ :

- چی دەینێ چ ؟

ژەمێ گوتێ :

- تە نەگوتبو ئەڤە قوبیتێ وانە ؟

دەینە لسەر مە دێ دەینێ ؟ من ژی دانێ عەباس گەلەك بو سیدەبو ، ژەم دەرێخست ، ژەم چو بشت گوندی ، لبن دارەکێ ڕوینشت گاڤەکێ ژەمێ دیت کێتکەك دوێرێ ڕا هات - نەونەوا - ڕێیە ، ژەمێ گوتێ :

دێ وەرە خویشکا - نەونەوی - ، تو گەلەك بخێرهاتی بەلێ عەباسی ئەز گەلەکا پوسیدە کریم ، ئەز دگەل تە ناهێمەڤە .

کێتك ڕابوری ، صەیەك هات ، ژەمێ گوتێ :

دێ وەرە مامێ - عەوعەوی - ، عەباسی ئەزا نێشاندیم هەکە دا دگەل تە هێم .

سە ژ ژەمێ رابوری ، قەلەکێ دادا سەر دارێ ژەمێ گوتێ :

دی وەرە خویشکا - قغ - قغی - ، عەباسی ئەزا قوتایم هەکە دا دگەل تە هێمەڤە .

گاڤەکێ دبینت جێشترەکا دهێت بارەکێ لسەر بشتی ،

زەبێ گوتێ :

تو بخێرهاتی بێ پەحنا منێ ئەز خاترا تە ناشکێنم بلا عەباسێ خرابە دگەل من بەلێ دێ دگەل تە هێمەڤە ٠

زەم ڕابو سەرخو ، سەرێ حێشترێ کێشاو قەستا مال کر ٠

عەباسی گوتێ :

ئەڤە تو هاتیەڤە ؟

زەبێ گوتێ :

تە خوێشکێ ـ نەونەوی ـ ڤرێکر ئەز نەهاتم ، تە مامێ ـ عەوعەوی ـ ڤرێکر ئەز نەهاتم ، تە خوێشکا ـ تم ـ تمی ـ ڤرێکر ئەز نەهاتم بەلێ خالەتا بێ پەحن گەلەکا عەزیزە لنك منێ ، هەکە ژبەرخاترا وێ نەبا ئەز نەدهاتم ، چاڤێت عەباسی ب بارێ وێ کەڤتن کو یێ گرانە دەستێ خو برە د باریدا دیت هەمی زێرن ٠ گوتە زەبێ ٠

قەلا چاڤێت حاکمی یێ دقوقلاندین ، هەرە د طەنویرێ دا هەکە دێ قەل چاڤێت تەژی قوقلینن ، زەمێ خو هاڤێتە د تەنویرێدا، عەباسی سێهل کێشا سەر دەری ، هندەك تومك گرە سەر سێهلێ (سێلی)و مریشك بەردانێ ٠

زەمێ د بنێ تەنویرێدا گازی عەباسی کرو گوتێ :

عەباس ئەڤە دەنگێ چییە ؟

عەباسی گوتێ :

ئەڤە تەرگا ب دویلکە ، خو بێدەنگ کە ٠

زەم ١٠ د تەنویری‌دا ، عەباسی زێڕ ڤەشارتن دا زەم نەزانتە ب جهێ وان .

گاڤ عەباسی زێڕ باش ڤەشارتین زەم ئینادەرڤە‌و گوتێ :

ئەم دێ بو خو ڤێ حێشترێ ڤەکوژین هەیامەکێ درێژ دێ تێرا مەکەت .

عەباسی حێشتر ڤەکوشت‌و پرت‌پرت کرو کرە ئامانا ئو گوتە زەمێ :

نەبێژە کەسێ مە گوشتێ حێشترێ یێ هەی ، عەباس ژ مال دەرکەڤت .

حاکمی هندی پسیارا حێشترێ کر چ ژێ نەزانی ، بانگە هەلدێرا ، گزیرا کرەگازی ، کەسێ نەگوت : مە یا دیتی .

حاکمی گوتە پیرەژنەکێ :

هەرە مال ، مال ل باژێری بگەڕە بێژە کوڕێ من یێ نەساخە نوژداری یا گوتی دەرمان گوشتێ حێشترێ‌یە :

گاڤ پیرەژن چویە دەرێ مالا عەباسی‌و وە گوتی . زەمێ گوتێ :

وەرە دایکێ ئەو گوشتێ حێشترێ یێ هەی .

زەمێ دڤێلەکا گوشتی ددەستێ پیرەژنێ‌را کرو گوتێ

خودێ بو کوڕێ تە بکەتە سەلامەتی .

ڕێڤە عەباس هاتە بەرەڤێکێ پیرەژنێ .

عەباسی گوتێ :

پیرێ ئەوچییە د دەستێ تەدا ؟

وێژی گوتێ :

دازۆ ئەڤە گوشتێ حێشترێیە ژنکەکێ بو خێرا خو بێ دایە ن ، کورێ من بێ نەساخە ، دەرمان گوشتێ حێشترییە .

دێ عـەباسی مـا ب کورێ پیرەژنێڤە ، گوتێ : بزڤرە دێ هێشتا دەمە تە .

پیرەژن دگەل عەباسی زڤریڤـە مالا وان عـەباسی هێژ داییێو پیرەژن چو .

ڕوژا پاشتر تێلچییێت حاکمی هاتن عەباس برە ، نك حاکمی .

عەباسی گوتە ژنا خو :

زدمێ ئەڤە ئەز برم ... بەلێ تە ئێمانەت دەرودور .

عەباس بر کرە د حجنێڤە .

دو ـ سێ ڕوژ بەسەرڤە چـن ، ژەمێ ڤیـا سـەرا عـەباسی بدەت ، ڕابو ، دەو ژبن دەرکرو کـرە بشـتا خوو چـو سـەرا عەباسی بدەت .

گاڤا هەیتییا زەم دیتی ب وی ڕەنگی ، چون بو حاکمی گوت .

حاکمی جابا عەباسی ڤرێکرو گوتێ :

دێ تە بەردەم بەلێ ڕاستیێ بێژە تە چ ل حێشترێو بارێ زێرا کر ؟

عەباسی گوتێ :

حاکمێ خوش‌بیت ، نە من جێشتر دیتیە نــە باوێ زێرا ، هەکە هوین باوەرنەکەن پسیارا ژنا من بکەن .

حاکمی پسیارا ژنێ کری ...

ژنێ گوتە حاکمی :

عەباسی جێشترا تە یا ڤەکوشتی ، بەلێ زێڕ من نەدیتینە .

عەباسی گوتە حاکمی :

پسیار ژێ بکە ئەو کەنگی بو ؟

گڤا حاکمی پسیارا ژنێ کری ، ژنێ گوتێ :

ئەز خدام ئەو سال بو یا قـەلا چاڤێت حاکمی قوقلاندین ، وەکی تەرگا ب دویلك هاتی .

حاکمی گوت :

ئەڤە یا دینە ، عەباسی بەردەن .

ئـەزژی هـێمەڤـە ج نـەدا مـن و ڕەحمـەت ل دای و بابێت گوهدارو (خوینەڤانا) .

پلنگ

هەبو ••• نەبو •••

جارەکێ ڕویفیەکێ برچی بو خو ل خارنـەکێ دگـەڕیا ، ژ برسادا نەدشیا بچیت •

ڕوینشتە بەر کەفرەکی ، دیت پلنگەك بێ ژوێفە دهێت داێ ڕویفی کر ـ قوت ـ ددلێ خودا گوت :

هەبیت نـەبیت ئـەڤ پلنگـە دێ من خوتو ئـەز نەشێم بو خو برەڤم •

ڕویفی کارێ ڕەڤێ کر ، پلنگی گوتێ :

مام ڕویفی ئەڤە تو لوێرێ چ دکەی ؟

ڕویفی ب مەلویلیڤە گوتێ :

ئەز گوری دێ کیڤە چی ؟

پلنگی گوتێ :

ئەزێ بو خو ل خارنەکێ دگەڕێم ، ئەڤـە دو ڕوژە بچو ب

دەست من نەکەفتیە •

دلێ ڕویڤی ژ بشتێ ڤەڕەست ژ ترسادا •

ددلێ خودا گوت .

چ ڕێك نەمان ئەز ێڤە بچم دێ هەر من خوت •

پلنگی گوتێ :

مام ڕەویڤی تو یێ بچ حالی ؟

ڕویڤی ب دەنگەکێ نزم گوتێ :

ئەز بەنی ئەڤە سێ ڕوژە ئەزێ برسی ئەزێ بویمە چەنگەك ، تێرا خارنا ئێتکەکێ گوشت ب لەشێ منڤە نەمایە •

پلنگی گوتێ :

یا ••• هەکە یێت وەکی تە یێت حیلەکەر بمیننە برسی بەلا بێت وەکی من ژ برسادا بمرن !

ژدویرڤە ڕویڤی دیت کەروانەکێ هێشترا یێ دهێت •

ددلێ خودا گوت .

دا ••• ئەز بەرێ ڤی بدەمە هێشترا بەلکی بەلا خو ژ من ڤەدکەت •

زڤری گوتە پلنگی :

دێ ئەز بەنی بو تە هەلکەڤت •

هۆ چاڤێت پلنگی ب هێسترا کەفتن ، بەزی چو د ڕێکا وان‌دا ، هەلباسکی ، دارەکێ بو ل‌هنداف ڕێکی خو ب تایەکی‌فە تویل کر .

کەروان د بن دارێڕا ڕابوری .

گاڤا هێسترا دویماهیکێ گەهشتیە بن تایی پلنگ لسەر دارێڤە خو بێ‌دادا ، دەستێ خو ل پشتا هێسترێ دا ، کورتانێ وێ کون‌کرو دەستێ وی چو د ناف لەشێ هێسترێ‌دا ، دل‌و مێلاکێت وێ ئینانەدەرێ ، هەر دگاڤێ‌دا هێستر کەفت ، ئەوژی کەفتە سەر کەلەخێ وێ حەتا تێر خاری ، پاشی گازی ڕویفی کر ، ئەوژی هات تێر خار ،و پلنگ چو سەر ڕێکا خو .

دو سێ ڕۆژەک بسەرڤە چون ، ڕویفی برسی‌بوڤە بو خو گوت :

ما ئەز بۆچی وەکی پلنگی ناکەم ؟

ڕابو چو سەر دارێ ل‌هنداف ڕێکێ ، دیت مرۆڤەک یێ ل هێسترەکێ سویارەو تێکا دی یا ب‌دا[illegible] قەتارکری ، ڕویفی نەکرە نەمەردی خو ب هێسترا دیماهیکێ داداو دەستێ خو ل پشتا وێ دا .

دیت نەینوکێت وێ مانە د اکورتانی‌ڕا .

هندی ڕویڤی کرو ئەگەر نەشیا دەستێ خو ژ کورتانی بینتە دەرڤە .

مێرك هۆ لسەر ملێ خو زڤڕی دیت ڕویڤیەك یێ لسەر پشتا هێستڕا وی ، هەر زوی مێرك ژ هێسترا خو هاتەخارێو دەست دا گوپالێ خو بنێ وی گرتو کەڤا وی بەرداو ڕاکر هندی شیای ئێك ل ناڤچاڤێت ڕویڤی داو گوشت .

ئەزژی هاتمەڤە چ نەدا منو ڕەحمەت ل دایو بابێت گوهدارو (خوێندەڤانا) .

رمزگان

هەبو ... نەبو ...

ڕویڤیەك ژ زۆزانانڤە هـات ، دیت ڕویڤیەك یێ ژ دەشتێ ڤە دهێت ، هەردو گەهشتنە ئێك ، بسیارا حالێ ئێكو دو كر پاشی یێ دەشتێ گوتە یێ زۆزانا :

برا تو چەند حیلا دزانی ؟

یێ زوزانا گوت :

ئەز حیلەكێ بتنێ دزانم .

یێ زۆزانا گوتە یێ دەشتێ :

با تو چەند حیلا دزانی ؟

یێ دەشتێ گوت :

ئەز صەدو ئێك حیلا دزانم .

ڕویڤی‌یێ زۆزانا دبن ئێڤێت خوڤە كرەكەنی .

پاشى گوته يێ دەشتێ :

دا بچین بو خو ل خارنەکێ بگەڕین ٠

هەردو پێکفە چون گەهشتنە بەر پێژانێ ڕەزەکێ ترى ، ڕویفى‌یێ زۆزانا دیت ڕەزڤانى نەلهەکا دپێژانیرا ڤەداى ٠

گوتە ڕویفى‌یێ دەشتێ :

تو حیلا پتر ژ من دزانى هەڕە بەرى من ٠

یێ دەشتێ طەمەه نەدیتى‌نە ، گەلەك کەیف ب خو هات چو بەرى ، گافا خو هاڤێتى ، تەلهە ـ چەقیا ـ و پێ وى گرت ٠

یێ زۆزانا لۆتەك ل خو دا خو هاڤێتە ناڤ ڕەزى قەستا مێوا کر تێر ترى خار ٠

ڕویفى‌یێ دەشتێ ما ب تەلهێڤە ٠

یێ زوزانا هاتە بـنك‌ڤەو گوتێ :

ها ٠٠٠ یا تە گوت ئەز سەدو تێك حیلا دزانم ؟

یا دێ خو ژ تەلهێ خلاسکە ٠

یێ زوزانا گوتێ :

هەى یێ لبەر من بەرزەبوین ، نوکە ئەز چ حیلا نزانم ، بەلێ ئەز کەتمە سەر بەختێ تە ، تو حیلا خو نیشا من بدە دا ئەز قورتال‌ببم ٠

ڕویفى‌یێ زۆزانا گوتێ :

هەکو ڕەزڤان هات‌و تە پێژنا وى گولێبو خو بمرینە ، دەست‌و

پێت خو ڕاستکەو چاڤێت خو بنقینە ، بێهنا خو چلککە ، دێ بێژیت ئەڤە یێ مری •

گاڤا تەلهـە ژ پێ تـە سستبو خو پاڤێژەو گوتێ ب‌خاترا تە ، ئەزێ چوم •

گاڤەکێ ڕەزڤان هـات ، دیت ڕەشاتیەک یا ب تەلهـا ویڤە ویژی دەست دا پاویزبڕەکیو ڕێت خو سفککرن ، گـەهشتە سەر تەلهێ •

ڕویفی گاڤا ێژنا وی گولێبوی خو مراند ، وە ل خو کر هەروەچکو مریێ ئەڤرۆکە نینە مریێ بەری سەد سالانە •

ڕەزڤانی بو خو گوت :

مخابن تو مری تو ژ دەستێت من قورتالبوی ، هەکـە تو یێ ساخبای دا دەرمانێ تە دەمە تە •

ڕەزڤانی یێ خو دانا سەر کڤانێ تەلهێو لێ شداند ، طەلهـە ڤەبو گاڤا ددانوکێت تەلهێژ یێ ڕویفی ڤەبوین ، ڕویفی لوتەک ل خو داو ل ێژانێ بە ڕەزی بەرویڤەبو •

ڕەزڤانی ـ تەپ ـ ل ڕەهنێت خو دانو گوت :

من حەتا نوکە نەزانی ڕویفی هندە دعەیارن •

ئەززی هاتمەڤـە چ نـەدا مـنو رەحمـەت ل دایو باێت گوهدارو (خوێندەڤانا) •

عیسکێ سەر تفسکێ

هەبو ... نەبو ...

مێرکەکی ژنەك هەبو ، چ بچویك ژێ نەبون ، ڕۆژەکێ ژنك ڕابو هندەك ماش کرنە مفسێ برنە سەر ئاڤێ دا بو شیڤێ بشوت .

دبەر شویشتنێڕا بو خو گوت :

خوزیکا من هندی ڤان ماشێت مفسێ بچویك هەبان‌و کەڤتە ئال خولیانەکا کویرودویر ، ماشێت خو شویشتن‌و زڤڕیڤە مال .

گەهشتە ژوور دیت هندی وان ماشێت وێ شویشتین بچویك یێ ل نیڤەکا مەزەلکێ .

هندەك یێ دکەنەگری ،و هندەك یێ دکەنەکەنی ، هندەك یێ یاریادکەن ،و هندەك یێ دبێژن ئەم دبرحینە ، - یاله - یالەك - یا تێخستیە مالێ ، سەد ئەزمانێ سەی ناگەهیت .

وێ گاڤێ ژنك پەشێمان‌بو .

بو خو گوت :

ئەڤە من چ کرو چ ب سەرێ خو ئینا ؟

هەر دەست دا جەڕیفکی هەمی مالینە کوچکی •
.ال بێدەنگ بو ، هشێت وێ هاتە سەری •
مێرێ ژنکێ یێ لناف جۆتی ، دڤێت ژنك نانی بو بـەت ،
بو خو گوت :

هەکە ئێك ژ بچویکێت من مـابا دا نانی بو بابێ خو بـەتە ناف جۆتی •

دیت تێکی خو ژ ناف ژلکێت جەڕیفکی هاڤێتەدەرڤەو گوت :

ئۆدا ئەز ئەڤە ، دێ نانی بو بابێ خو بەمـە ناف زەڤییێ ، بەلێ ئەز نزانم ل کیرێ جوتی دکەت •

دەیکا وی گوتێ :

ل کەری سویاربە ، کەر دێ تە بەتە ناف جوتی •
عیسکێ نانێ بابێ خو گرە
چانتکێو ب ملێ خوڤە کرو ل
کەری سویاربو قەستا ناف جوتی کر •

عیسکێ هەر گازی بابێ خو کر حەتا گەهشتیە گڤاندا زەڤیێ•

جوتیاری گوهـ ل دەنگێ عیسکێ بو بەلێ نەزانی ئەو کوڕێ وی یە چنکی وی چ کوڕ نەبون •

گاڤا جوتیاری کـەرێ خو دیتی باوەرکر کو یێ لێ سـویار کوڕێ وی یە •

عیسکێ گوتێ :

بابا ... من نانێ بو تە ئینای ، تو پروینە نانێ خو بخو ، ئەز دێ شوینا تە جوتیکەم .

بابێ وی گوتێ :

گایێ رەخێ راستێ
یێ قوچ هاڤێژە ...
گایێ دەستێ چەپێ
یێ ـ فیش ـ هاڤێژە ...

خو نێزیکی وان نەکە ، ئان دێ قوچەکێ ل تە دەت ، ئانژی دێ جلکێت تە پیس کەن .

عیسکێ گوتێ : باشە ...

عیسك چو دویڤ گا خەتا خو برە نیڤەکا زەڤییێ گایێ دەستێ چەپێ کر ـ فیش ـ جلکێت وی هەرماندن .

عیسکێ جوت بەردا هات گوتە بابێ خو :

چ ئاڤێت نێزیك نینن ئەز جلکێت خو پێ بشوم ؟

بابێ وی گوتێ :

کانیەکا نێزیك یا هەی ، بەلێ تفسکەك یا د دیوارێ برکێرا ، نەچیە سەر .

ئەو تفسك یا پیرهەڤنییە هەکە تە ببینیت دێ تە خوت .

عیسکێ گوتێ :

باشە ...

عیسك چو سەر کانیێ جلکێت خو شویشتن •
بەرێ وی ب تفسکێ کەفت ، دلێ وی چو خارنا هژیرا •
عیسك هەلباسکی هژیرێ بو چو سەر ، هندەك خارن ، دیت
پرهەڤی هات •

پیرهەڤیێ گوتێ :
مەرگێ تە ببەر پشتا من بکەڤیت ئەڤە تو هژیرێت من دخوی ؟
هندی عیسکێ بو خو هیڤی ژێ کرن ، بەلێ چ د گوهێت
پیرهەڤیێدا نەچو •
پیرهەڤیێ عیسك دا بن کەڤشێ خوو برە شکەڤتا مالا وێ لێ •
پیرهەڤیێ عیسك کرە تەنویرێدا •
عیسکێ دەست هاڤێتێ ستران گوتن •
پیرهەڤی چو دارا دا تەنویرێ هەلکەت ، کچا پیرهەڤیێ گوتێ:
تو خوش سترانا دبێژی !

عیسکێ گوتێ :
من بینەدەرێ دێ هێژ خوشتر بێژم •
کچکێ عیسك ئینادەرێ ، وی بالەك ب کچکێ ڕانا کرە د
تەنیرێدا ، خو هاڤێت چو بەر بانێ شکەڤتێ •
پیرهەڤی هات دار ئینانو ئاگر دا بن تەنویرێ کچا خو
بژارتو خار •

عیسکێ لبەر کاشخنکێت شکەفتێ گازی پیرهەفیێ کرو گوتێ :

پیرێ ئەز ئەڤە ... تە کچا خو خار !.

پیرهەفی گەلەک عاجزبو ، هندی کرو نەکر دەستێت وێ نەگەهشتنە عیسکێ .

هندی پیرهەفی ما ب عیسکێفە ، عیسک نەوێریا ژبەر بانێ شکەفتێ بهێتەخارێ .

پیرهەفییێ گوتێ :

دێ وەرەخارێ کوڕێ من ، کچا من بچو تو شوینا وێ کوڕێ من بە .

وی‌ژی گوتێ :

هەرە سەر شەیێ هرێ دێ گەهیە من ،

پیرهەفی بچو سەر شەیێ هرێ ، دندکێت شەی د بێنت وێڕا چون ەو نەگەهشتە عیسکێ .

عیسکێ گوتێ :

هەرە سەر کوما خوێ دێ گەهیە من .

پیرهەفی چو سەر کوما خوێ ، پتر یێت وێ سوتن‌و نەگەهشتە عیسکێ .

عیسکێ گوتێ :

بو من هەرە ئاڤا بێژنکو مۆخلا بینە پانی ئەز دێ هێمەخارێ .

پرهەڤیێ بێژنکو مۆخل برنە سەر ئاڤێ دا ئاڤێ بو عیسکێ تێ بینیت ، دا عیسك ژ بانێ شکەفتێ بهێتەخارێ .

گاڤا پیرهەڤی چویە سەر ئاڤێ ، عیسك ژ بانێ شکەفتێ هاتەخارێ ، ج تشتێ پرهەڤیێ هەی دا بن کەفشێ خوو برو چو مال .

پیرهەڤی هندی هاتێ ، نەشیا ئاڤێ بو عیسکێ د بێژنکو مۆخلادا بەت حەتا لێ بویە ئێقار .

پرهەڤی ڕابو هندەك بەنیشت ژ وان کەزانا کرو ب بنێ مۆخلێڤە نویساند ، پێجەکا ئاڤێ خو تێگرتو بو عیسکێ برە شکەفتێ .

گاڤا پیرهەڤی گەهشتیە شکەفتێ گازی عیسکێ کرو گوتێ :

دێ وەرە خارێ کوڕێ من ، من بو تە ئاڤا مۆخلێ بێژنگا یا ئینای ، نەهەرێ کەسێ جابلێ نەدا ، جارەکا دی پیرهەڤیێ گازی عیسکێ کر ، کەسێ جابنەدا ، هندی لوارا گەڕیا عیسك نەدیتو پرهەڤی بێهیڤیبو .

ئەززی هاتمەڤەو ج نەدا منو ڕەحمەت ل دایوبابێت گوهدارو (خویندەڤانا) .

دوقۆ

هەبو ... نەبو

هەبو کورەکێ سێوی (دەیکا وی مربو) ناڤێ وی محمد بو ، خالێ وی بربو نك خوو بخودانکر . کەرێت ژنخالێ گەلە ژێ ڤەدبون ، تێدی د دلیرا نەدچو ناڤێ وی یێ دروست بێژتێ ڤێجا گازی دکرێ ، دوڤۆ ، چەند هەیامەك پێڤەچو ناڤێ وی بو دوڤۆ .

روژەکێ دگەل زنخالا خو چو سەر مەزارەکی دا دوعابکەن کو خالێ وی بچویکەك ببیت محمد روینشته دەڤ خەلا مەزاریو ما هزرێت خو کرنو بخو گوت :

هەکە راستبیت ئەڤ مەزارە دوعا قەبیل کەت ، یا من هیڤی ژێ هەیە کو هەچیێ بێژیتە من دوڤو ناڤێ منێ دروست نەئینیت دەنگەك ژی بێت .

زن خالا وی ژ دوعا خلاس بو ، ئینا رابو ژ نەدل گازی کرێ:

دوڤۆ .. وەختێ وەگوتی ژنکێ دەنگەكژێ هات تێجار کەرێت وێ ڤەبونو گازی کرێ :

دوقو هەی زی کورت ... هێشتا ئاخفتنا خو خلاس نەکری جارەکا دی دەنگەکێ‌دی‌ژێ هات .

ژن خالا وی ما هزرێت خو کرن گوت :

ئەڤە چی‌یە ڤێجا گەرا ڤێ تێکێ ، دبن لێقێت خوڤە دو سێ جار گازی کر : دوقو ... دوقو ... هەر جارێ دەنگەک ژێ ژێ ، تێت .

نەمەرێ گوت : ئەڤە هوسا چێنابیت ، بلا بیتە ئێڤار دێ بەمە نك مەلای دا نفشتیەکێ بو چێکەت .

محمدو ژن خالا خو چونەڤەو برێڤە هەچێ ددیت گازی دکرێ هۆ دوقو دەنگەک ژێ‌دهات ، کەیفا محمدی هندی دونیایەکێ هات .

ئێڤاری ژنك رابو کورك دا بەری خوو چونە نك مەلای و گوتێ :

ئەز خدام من ئەڤ کورکێ ئینای بێ ئەساخە بەلکی تو نفشتیەکی بو چێکەی مەلای گوتێ :

نا ڤێ وی چی‌یە ؟

ژنکێ دەینەکر ، جارەکا دی مەلای گوتێ :

چ ئێش لێیە ؟

ژنکێ جابا وی نەدا .

مەلای گوتێ ، خویشکا من دێ ناڤێ وی بێژە من دا نفشتیەکێ

بو بنفیـیم و بچیه سه‌ر رێکا خو ٠

ئینا ژنکـێ دبن لێقیـت خوفـه وه‌ســاکو مـه‌لای گولـێ نه‌بوگوتێ :

ئه‌ز خدام دوقویه ٠ ئینا کر ـ پیك ـ مه‌لای گوتێ : ده‌نگێ خو بلندکه من گولێ نینه ٠

ئینا جاره‌کا دی ژنکێ گوتێ به‌لێ بده‌نگـه‌کـێ بلنـد تر ئه‌زخدام دوقویه ، هه‌رجار ده‌نگه‌ك ژ ژنکێ تێت ٠

گاڤا مه‌لای گولێ بوی ئینا گوتێ :

خودێ مالا تـه ئاڤاکـه‌ت دێ بێژه دوقویـه ئینـا مـه‌لای ژی ده‌نگه ژێ‌هات ٠

ژنکێ گوتێ: ئاها ئه‌ڤه نه‌ساخیا وی‌یه ، هه‌چیێ نافێ وی ئینا دێ وه‌لێ هێت ٠

مه‌لایێ شه‌هره‌زابو ئینا گوتێ :

باشه ما نافێ وی یێ دروست ئه‌ڤه‌یه ؟

ژنکێ گوتێ : نه‌خێر !! نافێ وی محمده ٠

مه‌لای گوتێ :

دێ هه‌ما نافێ وی یێ دروست بێژنێ، ئه‌وه ده‌رمانێ وی ٠

فەرهنگۆك

ەف فەرهنگوکە بهاریکاریا هەڤالێ هێژا ـ ڤاق عمر توبیق ـی
هاتییە دروستکرن ، یاپێدڤی گوتنێ ئەوە کو مەعنا ڤن پەیڤا وەسا
بشەکرینە هەچکو دچیرۆکادا هاتین و زمەنێ وان ژی مە
نەگوهرییە •

ـ أ ـ

ئافڕ : ئاوس •
ئاریا . وروژا : بەلەسەبو •
ئالكدان : ئالیكدان •
ئێکانە . یەکانە ، تاك •
ئەززی ، ئەژی : منیش •
نودا : دایە [لەکاتی بانگ کردندا] •
ئەنیسێ [ئەنی + سێ] : ناوچاوان (س ، قافیەی شعرەکەیە)

ـ ب ـ

بنقینە . بنوقێنە •
بێژنگ و موخل : بێژنگ و هێلەك •

بەرزە بوین : بزر بووین .

بمەلویلی‌ڤە : بەگزیەوە ما بەکەساسیەوە .

بیرکەر . جۆلا .

بەق : بۆق .

لڤاندن : جولاندن .

بکوتەك : بەزور بەدەگمەن .

بەش‌بو : کرایەوە .

بسا . ببوایە .

بەلگ . گەلا .

بزرتەکیاخو . بەکەلەرەقی خۆی .

پێهنەك : ماوەیەك . بەینێك

بدەستی‌ڤەدا : بەدەستیەوەدا .

بخونەڤیادەرێ . هیچ‌وای‌ایشان‌نەدا . هیچی دەرنەخست .

بلاڤ : جل‌شتن .

بەرێ خوداوارا : تەماشای دەوروبەری خۆی‌کرد .

بەروك‌و بەتەن : لە زەوی ،دەشت‌ودەر .

بسەرئیخستنەڤەڤ هێلینکێ : دەیان خانەوە هێلانەکەیان .

بەرگویز : رانگ‌و چۆغە .

بەنی : بەندە .

- پ -

پێزان : بەرزین •

پشکل : پشقل

پاتك : پشتمل •

پەز : مەڕ •

پێژن : دەنگی پێ •

پاوێزبڕ : بەرچینغ •

پەڕێت لێ قژ بوین : شاپەڕەکانی گیف بونەتەوە •

پەڕی پیفازێ : توکلی پیاز •

پا : ئەی ، ئەدی [لەکاتی قسەکردندا]

پێپەخن : پێپان •

پێت خو سڤك کرن : بەخێرا رویشتن ، پێ هەلگرتن •

- ت -

تازە : جوان ، چاك ، باش •

ترچەدین : ئیتوکە •

تژی : پڕ

تێکڤەدە : تێکی بدە •

تەحسی . خلیسکا

تونك : کوتێرەیەکی بچوك •

تویل کر : مەلاس‌دا .
تەلهە : تەڵە ، تەلا .
تەرگابدویلك : تەرزەی گەورە .
تو لك : دانەویلەی‌مریشك .

- ج -

جوهال : جەوال .
گیسك : گسك .

- چ -

چاوایە ، چەوایە : چۆنە .
چاڤێ خو ێدکر ، سەخێردکر : چاودێری‌دەکردەبەخێوی دەکرد .
چەڤ‌بەق : چاوزیت .
چولی : گەلای‌مازووبەڕو .
چەوا : چۆن .
چویچك : چولەکە ، جوجك .
چ‌زێیە : چ‌مەقێکت هەیە .
چ‌دکەت بلا وەبکەت : چی ئەکا بایکا
چ‌تۆف : چۆن .
چنی : وردەنان .

- خ -

خوڕت‌وپڕت : شتومەك ، كەل‌و پەل .

خشكوك : جوان ، خنجیلانە .

خولی : خولەمێش .

خونەڤەهێلە : خوت‌دوامەخە .

- ح -

حەژ[حەزژ ...] : حەز

- س -

سەرنخوین : سەرەونخون .

سل‌بو . زیزبو ، توڕەبو .

سفك : سوك .

ستری : دڕك .

سەوك : كولێرە .

سپه : ئەسپێ .

سبەهی : بەیانی ، صبەینێ .

سەرهەڤیرك : سەرهەویر سەرتەویر .

- ش -

شوینانە : لەبری تۆ ، لەجیاتی تۆ .

شیڤ : شێو [نانی ئێوارە] .

شه : شانه •

شەل و شەپك : رانک و چوغە •

ـ ف ـ

فرافین : نانی نیوەڕۆ •

ـ د ـ

دفوتا : دەیکوتا •

دین : شێت •

دلێ رویشی ھچیا : دڵی ڕیویەکە بچڕا [بوترس] •

(دەو)قلاندن : ھەڵکۆڵین •

دفێل : شیتاڵ •

دامینتەودسا : وەك خوی دەما •

داوەت : شایی •

دخرقینڕدچو : ھەنسکی ھەڵدەکیشا •

دقول قولاداری دا : لەکلۆری دارەکەدا •

دودك : جوزەلە •

دوینك : دوگ •

دکولینیٚ داھاقێم : لەدوکەڵ کێش دا فڕەی ئەدەم •

دەینەکە : دەنگ مەکە •

دێ بێهنا ئەھات ! : دەی باش بو ، ئیستراحەتت کرد !

دفن : لوت ، کەپو

دویلك : قنجك .

دەوار : ئەسپ وماهین وئیشتر و کەر [ولاخ] .

دەوین : دۆینە .

دیزك : دیزە .

دەف : دەم .

دەف ن : لای ن .

دەروجیران : د رودراوسێ .

دوێرێدا : لەوێدا .

خوایدان : پەلەماردان .

هاتنەتانی : لەسەرکردنەوە ، بەدەنگ هاتنەوە .

دندك : دەنك .

دێ چ دەینێ : چی پێ دەدەین .

دهێتە بنك من قە : دەهاتە نزیك منەوە .

دوخوین : بەندەخوێن .

دکولن : کۆڵەوارن .

دچەرن : ئەلەوەڕن .

— ر —

رویس : روت .

رك : رق ، عناد .

رەڤدەك : رەوە ، گەلە

رەڤتدن : رفاندن •

راموسان : ماچ کردن •

رابون : هەلسان •

روینشتن : دانیشتن •

ـ ز ـ

زڤی : زەوی •

زوزان : کویستان •

زڤری‌ڤە : گەڕایەوە •

زەندك : مەچەك •

زایناك : سەبەتە ، قولینە •

ـ ڤ ـ

ڤەدکوژن : سەری ئەبڕن •

ڤەکر : کردیەوە •

ڤەجەمینم : کوی ئەکەمەوە •

ڤیری : تیرە •

ڤیك کەڤتن : بەیەك گەیشتن •

ڤەنویساندن : هەلاس‌دان •

دڤیا : وەبوایە دەیویست •

ڤڕێکری : ئاردویەتی .
ڤەمای : دواکەوتی .

ـ ق ـ

قڕێژی : چلکن ، پیس .
قەپێ‌گوێزێ : توێکلی گوێز .
قەلپوچکاکەزانێ : توێکلەقەڕوان .

ـ ك ـ

کێز : قالونچە .
کوتل : کفتە .
کوچك : ئاگردان .
کەهی : مالی .
کەهرك : کار .
کەر : کەرت ، پارچە .
کولك : کولانە .
کاشخانك : بن‌میچ .
کەفر : تاشەبەرد .
کویزرك : گوڵەرەوان .
کویچك : توتەڵەسەگ .
کولفلێ‌دارێ : سەربزوتك .

کـلك : چزاَلك •

کلێز : کوپه •

ـ گ ـ

گڤاشتن : گوشینه‌وه •

گه‌ڕ : نۆره

گارس : هه‌رزن •

گافه‌ك : ماوه‌یه‌کی کورت •

گه‌له‌ك : زۆر •

گرهێت‌حو . ڤه‌چینن : گۆگرتن : گۆقولاغ

گڤنده : قه‌راغ زه‌وی •

گوێل : گۆچان •

ـ ل ـ

لیتك : جوته •

ل نیڤه‌کا : له‌ناوه‌راستی ، له‌ناوه‌ندی •

ل کیرێ : له‌کوێ •

ل ناڤدرێ : له‌ناوده‌رگا •

لوته‌ك : قه‌له‌مبازێك ، قونه‌یه‌ك •

لڤا : بزگن •

ـ م ـ

مێرکەك : پیاوێك .

ماتی‌ژێ‌کر : بەخێوی‌کرد .

مشەه : زۆر .

مصاصك : نەقیزە .

مال‌خوایانە‌ئا کویرو دوێر . خەیال‌بلاو .

مفس : ـوزگی .

مخابن : بەداخەوە ، حەیف .

موکوم : قایم .

ـ ن ـ

نژنین . سەرگرتن .

نەرەفی : رای‌نەکرد ، راتەکەی

نوزدار : پزیشك .

ـ و ـ

وەسا : ئەوها .

ـ ه ـ

هەیامەك : وەختێك .

هێژ : هێشتا .

هوی‌بو : فێربو •

هەڕی : قوڕ •

هەلکەفت : هەڵکەوت •

هەباسەکی : هەڵگەڕا •

هویر : ورد •

هێفەبرین و وێفەنینایین : بۆئەم‌لاو ئەولای هێنایین •

هێران : هاڕین •

هەڕەوێفە . بڕۆئەولاوە ، لاچۆ •

هێلیفانك : هێلانە •

هندی : بەقەدەر •

هسکوی : ئەسکوێ •

هەلکولا : هەلکەند •

پێرست	لاپەڕە

رقم الايداع في المكتبة الوطنية ببغداد ١٦٢٩ لسنة ١٩٨٠
عدد الطبع ٦٠٠٠ آلاف نسخة
مطبعة شفيق ـ بغداد

الجمهورية العراقية
وزارة الثقافة والاعلام
دار الثقافة والنشر الكردية
سلسلة قصص الاطفال
٧

كان .. يا ما كان

قصص للأطفال

عبد الرحمن النقشبندي

السعر ٢٠٠ فلس

توزيع الدار الوطنية للتوزيع والاعلان

دار الحرية للطباعة - بغداد